

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล
สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

สารนิพนธ์
ของ
ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล
สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

สารนิพนธ์
ของ
ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล
สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

บทคัดย่อ
ของ
ปริญญานิพนธ์
ของ
นางสาว ประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

ปฏิกคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล
สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะการจัด
สภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ใน 2 ด้าน ได้แก่
1)ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและการจัด
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2) ด้านการบริการ ประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความ
ปลอดภัยของผู้เรียน โดยศึกษากับ กลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนเทศบาล 3 แห่ง สังกัดเทศบาลเมือง
นครนายก จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5
ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในภาพรวมและรายด้านได้แก่ การจัดสภาพ
แวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและ
ความปลอดภัยของผู้เรียน มีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อศึกษารายโรงเรียนพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติ
ระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 รายการคือ การจัด
สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน

2. การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า

2.1 ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และ
โรงเรียนแห่งที่ 3 คือ โรงเรียนแห่งที่ 1 และ 2 มีปัญหาเกี่ยวกับบริเวณโรงเรียนไม่มีรั้วรอบ
โรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาขาดแคลนสถานที่พักผ่อนและต้นไม้ร่มรื่น
ข้อเสนอแนะของโรงเรียนทั้ง 3 แห่งคือ โรงเรียนแห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 เสนอให้ของบประมาณจาก
หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อสร้างรั้วโรงเรียน และโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้ทำซุ้มพักผ่อนหย่อน
ใจให้นักเรียน

2.2 ปัญหาด้านการจัดการบริการของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และ
โรงเรียนแห่งที่ 3 คือด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ทั้ง 3 โรงเรียน มีปัญหาด้านการบริการอนามัย
โรงเรียน ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพปากและฟัน ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่อนามัยหรือทันตแพทย์
มาตรวจฟันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียนพบว่า โรงเรียน
แห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน
คือ โรงเรียนแห่งที่ 1 มีปัญหาอุบัติเหตุซึ่งเกิดจากการจราจรในบริเวณโรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 2
และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม โรงเรียนแห่งที่ 1 มี
ข้อเสนอแนะให้ทำรั้วรอบโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาการรถเข้า ออกโรงเรียนไม่เป็นระบบ โรงเรียนแห่งที่ 2
และโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้มีการจัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนรวมทั้ง
แนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย

A STUDY OF THE ENVIRONMENTAL
MANAGEMENTS AND SERVICES IN THE MUNICIPAL SCHOOLS UNDER
NAKHORNAYOK CITY MUNICIPALITY

AN ABSTRACT
BY
PATIKOM PONGPRASERT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2007

Patikom Pongprasert. (2007). *A study of the Environmental Management and Services in the Municipal Schools under Nakhon Nayok City Municipality*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr.Puongrat Kesonpat.

The objectives of this research were to study and collect problems and suggestions of the environmental management and school services in the municipal schools under Nakhon Nayok City Municipality in 2 areas: (1) The school environmental management which consisted of in-class environment, and in-school environment; (2) The school services which consisted of student hygiene, and student welfare. The samples of this study consisted of 97 teachers in the three municipal schools under Nakhon Nayok City Municipality. The research instruments was a 5-point rating scale questionnaire with an alpha coefficient of 0.83. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings were as follows.

1. The environmental management and school services as a whole and individual aspects, i.e. in-class environment, and in-school environment; and student hygiene, and student welfare were practiced at a high level. When considered by individual schools, it was found that they were also practiced at a high level, except the 3rd school practiced at a moderate level in 2 aspects, i.e. in-school environment, and in school building safety.

2. The problems and suggestions included as follows.

- 2.1 School environmental management. The 1st and 2nd schools had problems regarding a lack of the school fence, the 3rd school had a lack rest area and small amount of trees and shading. The suggestions of the 1st, 2nd, and 3rd schools were related to the aforementioned problems.

- 2.2 School services. All 3 schools had problems regarding student hygiene in terms of student dental health. They suggested on invitation of dentists regularly checking the student dental health. According to the student welfare, all three schools had out-of-building problems. The 1st school had accidental problems due to in-school traffic; the 2nd and 3rd schools had accidental problems due to playground equipment. Suggestions from the 1st school was to have the school fence protecting non-systematic traffic passing in and out of school while the 2nd and 3rd schools would like to have playground equipment appropriate for students as well safe play instructions.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอิงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณณ ตัณฑ์เจริญรัตน์ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะต่างๆในการศึกษา และการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ในการนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ทองสุข ทับเจริญ ครูโรงเรียนศึกษานารี กรุงเทพมหานคร รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย เทียนน้อย อธิการบดีสถาบันราชภัฏธนบุรีที่ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงใคร่จะขอขอบพระคุณ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครนายก ผู้อำนวยการสภามหาวิทยาลัยศรีมอญ คณะครูทุกท่าน และคุณจันทร์จรัส ชิมพัฒนานนท์พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองนครนายก ที่ให้ความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้ข้อเสนอแนะและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นผลทำให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างแท้จริง

ความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ได้รับกำลังใจ และการช่วยเหลือในด้านต่างๆเป็นอย่างดีจากทุกคน เป็นพลังผลักดันไปสู่ความสำเร็จโดยเฉพาะอาจารย์ดวงพร เทียนน้อย พี่สาว พี่ น้อง ภรรยาและบุตรชาย จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณครับ.

ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
สภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล	
สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก.....	9
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	14
ความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกับมาตรฐานการศึกษาและ	
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	15
ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม.....	18
ความหมายสภาพแวดล้อม.....	18
ความสำคัญของสภาพแวดล้อม.....	20
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	22
ความหมายและการให้บริการ.....	34
ความหมายของการบริการ.....	34
หลักการให้การบริการ.....	35
การส่งเสริมสุขภาพอนามัย.....	35
ความปลอดภัยของผู้เรียน.....	37
ความหมายของความปลอดภัย.....	37
จุดมุ่งหมายของการให้บริการความปลอดภัย.....	38
แนวทางการดำเนินงานบริหารความปลอดภัย.....	38
หน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัย.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
งานวิจัยในประเทศ.....	44
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	46

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติพื้นฐาน.....	51
สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	76
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก คำดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ระหว่างเนื้อหา กับ	
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	93
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์รายชื่อของแบบสอบถาม.....	104
ภาคผนวก ง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน:กระทรวงศึกษาธิการ.....	113
ภาคผนวก จ รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	120

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย.....	127
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	132

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมในปัจจุบันได้ให้ความสนใจในการจัดสภาพแวดล้อมมากขึ้น การปลูกฝังให้เด็กได้รู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จำเป็นต้องจัดการให้เกิดขึ้น โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความสำคัญและมีบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านการเรียนรู้และช่วยปลูกฝังคุณลักษณะทางด้านนิสัยที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนในทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เต็มตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน พัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางด้านการศึกษา สมทรง อินสว่าง (2540 : 88) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ ที่ให้การศึกษา อบรม เปรียบเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตอยู่วันละไม่ต่ำกว่า 6 - 7 ชั่วโมง เป็นเวลา 6-12 ปี ดังนั้น สภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อสุขภาพอนามัยของนักเรียนมาก ถ้าโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมให้ดี ก็จะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนในทางที่ดีขึ้น ตรงกันข้ามถ้าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดีเท่ากับเป็นการบั่นทอนชีวิตจิตใจของนักเรียนไปด้วย อรุณี โคตรสมบัติ (2542 : 5-6) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในโรงเรียนออกเป็น 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมขององค์กร สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางการเงินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งในสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้านนี้โรงเรียนอาจมีการจัดและดำเนินการในด้านต่างๆ จำแนกแยกย่อยออกไปแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของแต่ละโรงเรียน

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของนักเรียน จะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิดจิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ ย่อมทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพล อันจะเป็นประโยชน์ในการที่นักเรียนจะได้พัฒนาตนเองให้เต็มความรู้ ความสามารถและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลเป็นแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเป้าหมาย เสริมสร้างพลังความสามารถของแต่ละบุคคล ที่มีอยู่ในตนเองให้เจริญเติบโตอย่างเต็มขีดความสามารถ ศักยภาพ จะได้รับการกระตุ้นและพัฒนาโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ซึ่งบทบาทของครูเป็นผู้เอื้ออำนวย กระตุ้นการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตามสภาพและธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2541: 61)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 24(5) ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13 -15).

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 15-29) กำหนดหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ตลอดจนสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ระบุสาระสำคัญของ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตาม ธรรมชาติเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เทียน ทองแก้ว (2538 : 74) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมโดยรอบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมปรับ พฤติกรรมของตนเองไปในแนวทางที่ดีต่อการเรียนการสอน จึงได้เน้นให้มีการจัดสภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้รอบตัวของนักเรียน โดยเฉพาะในการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และภายใน ห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนย่อมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา นักเรียน โรงเรียนที่มีความสะอาด สงบร่มรื่น อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินอื่นๆ ของโรงเรียนที่มีการดูแลรักษา อำนวยความสะดวก พอเพียงและอยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี พร้อมทั้งจะ ให้ครูและนักเรียนใช้ได้อย่างเต็มที่ตลอดเวลา ย่อมส่งผลให้ทุกคน ที่อยู่ในโรงเรียน มีจิตใจแจ่มใส รักความ สะอาดและรักความร่มรื่น ถือว่าเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรที่จะเกิดขึ้นในตัว นักเรียน นับเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของโรงเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดี

นอกจากโรงเรียนจะมีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน อันได้แก่ การจัดให้ มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่มีไว้ฝึกกิจกรรมการเรียนการสอน มีห้องสมุดไว้เป็นแหล่งการเรียนรู้ มีพื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี การบริการส่งเสริม สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียนยังจำเป็นที่จะต้องจัดให้กับนักเรียนอีกด้วย

โรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษา ปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการสนับสนุนและกำกับดูแลจากเทศบาลเมืองนครนายก โดยกองการศึกษาเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของ โรงเรียนให้ได้รับการพัฒนา และรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยเข้าสู่ระบบของการประกัน คุณภาพการศึกษา ซึ่งมีมาตรการที่จะส่งเสริมผลักดันให้แต่ละสถานศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษา อย่างมีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนมุ่งมั่นพัฒนา เพื่อยกระดับ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของตนเองสู่ความเป็นเลิศ และสร้างความมั่นใจ เชื่อถือศรัทธาแก่

ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เทศบาลเน้นในเรื่องการพัฒนาการประเมินตนเองซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญของการควบคุมคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่ได้กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในมาตั้งแต่ พ.ศ.2528 และการ ประเมินภายนอกโดยต้องใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ และใน มาตรฐานดังกล่าวมีจุดเน้นที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการคือมาตรฐานที่ 16 เน้นให้สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ

โรงเรียนในสังกัดมีจำนวนทั้งสิ้น 3 โรงเรียน ซึ่งได้แก่โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า และโรงเรียนเทศบาล 3 บ้านท่าบุญศิริ โรงเรียนเทศบาลทั้ง 3 โรงเรียน มีลักษณะสถานที่ตั้งเหมือนกันคือตั้งอยู่ในชุมชน บางโรงเรียนอาศัยพื้นที่ร่วมกันกับวัด มีพื้นที่ใช้สอยสูงสุด 10 ไร่ และต่ำสุด 4 ไร่ ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มและมีน้ำแช่ขังในช่วง ฤดูฝน เนื่องจากโรงเรียนสร้างมานานเมื่อมีถนนตัดผ่านในภายหลัง ทำให้พื้นที่ของโรงเรียนต่ำกว่า ระดับถนน โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความร่มรื่น สาเหตุมาจากขาดการจัดการทางด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพและการบริการที่ดี ไม่เคยมีการศึกษามาก่อนซึ่งจะทำให้การพัฒนาและการจัดการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพและการบริการภายในโรงเรียนเกือบทุกโรงเรียน มีการปรับปรุงแก้ไข ได้ยาก เพราะขาดข้อมูลพื้นฐานมาก่อนจึงทำให้ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การบริการ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ได้รับการสนับสนุนจากกอง สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองนครนายก ควบคุม กำกับดูแล ทั้งด้านการปฐมพยาบาล เบื้องต้นเมื่อประสบอุบัติเหตุ การฉีดวัคซีนป้องกันโรค การตรวจสุขภาพร่างกายต่างๆ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัด สภาพแวดล้อมและการบริการภายในโรงเรียน ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความสุข ปลอดภัยการมีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ มีสุขภาพ สมบูรณ์แข็งแรง มีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ดังนั้นทางโรงเรียนต้องจัดการให้เกิดขึ้นอย่าง เป็นรูปธรรมเพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้สิ่งที่ดีและถูกต้อง และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยให้ ความสนใจศึกษาค้นคว้าในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัด เทศบาลเมืองนครนายก เพื่อนำไปใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการให้เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการบริการ
2. เพื่อศึกษาปัญหา และรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายกใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการบริการ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกนำข้อมูลไปจัดวางแผน จัดทำกำหนดนโยบาย และหามาตรการที่จะส่งเสริมในการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการในโรงเรียน ให้เหมาะสมกับความต้องการมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. **ขอบเขตเนื้อหา** ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษา ในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ใน 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
 - 1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
2. ด้านการบริการ
 - 2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย
 - 2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน
 - 2.1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน
 - 2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
 - 2.1.4 การออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ
 - 2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน
 - 2.2.1 ภายในอาคารเรียน
 - 2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือบุคลากรในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกจำนวน 97คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก 3 แห่ง

3.1.1 โรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง

3.1.2 โรงเรียนแห่งที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า

3.1.3 โรงเรียนแห่งที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ใน 2 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

3.2.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

3.2.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3.2.2 ด้านการบริการ

3.2.2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย

3.2.2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน

3.2.2.1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน

3.2.2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

3.2.2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

3.2.2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน

3.2.2.2.1 ภายในอาคารเรียน

3.2.2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน หมายถึงการจัดให้มีห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดห้องปฏิบัติการพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนและสอดคล้องหลักสูตร จัดห้องสมุด และหนังสือให้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอและ จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและห้องพิเศษต่างๆอยู่ในสภาพใช้การได้ดี

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดที่เล่น ที่นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดโรงอาหารให้มีความสะดวกสบายในการรับประทานอาหาร จัดห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอสำหรับบริการนักเรียน จัดสวน ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น

ให้เกิดความร่มรื่นสวยงาม จัดบริเวณโรงเรียนสะอาดและมีความเป็นระเบียบและจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

2. การบริการ หมายถึง การดำเนินการ ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย หมายถึง การดำเนินการของโรงเรียนที่เกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การบริการอนามัยโรงเรียน การศึกษาในโรงเรียน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และ การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน หมายถึง การจัดตรวจสุขภาพอนามัยนักเรียนสม่ำเสมอ จัดให้มีกิจกรรมเฝ้าระวังสุขภาพของนักเรียนได้แก่ตา หู ฟันและจมูก การจัดการให้การรักษาเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพรวมทั้งการประสานงานเพื่อการส่งต่อในกรณีที่ไม่สามารถรักษาพยาบาลเบื้องต้นได้

2.1.2 การศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกทักษะเกี่ยวกับสุขอนามัยส่วนบุคคล การรักษาความสะอาดของร่างกาย การล้างมือ การเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์ การไม่รับประทานอาหารที่มีสารอันตราย การหลีกเลี่ยงสารเสพติด การป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย การหลีกเลี่ยงการพนันการเที่ยวกลางคืน มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน การกำจัดเหา และฝึกให้นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน

2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย หมายถึง ดูแลให้นักเรียนได้รับโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยมีการตรวจสุขภาพนักเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของกรมอนามัย มีการแก้ไขนักเรียนที่พบว่าภาวะ การเจริญเติบโตผิดปกติ มีการให้ยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กแก่นักเรียนชั้น ป.1 มีการตรวจภาวะขาดสารไอโอดีน มีการจัดโครงการอาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนได้รับสารอาหารครบ5หมู่ จัดนมให้นักเรียนดื่มทุกวัน จัดกิจกรรมให้ความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ควบคุมการจำหน่ายอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพ เช่นทอดฟี่ น้ำอัดลม

2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ หมายถึง การจัดสถานที่และอุปกรณ์ออกกำลังกายที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายสำหรับนักเรียน มีการส่งเสริมให้จัดตั้งชมรม/ชุมนุม/กลุ่มจัดกิจกรรมออกกำลังกาย นันทนาการในโรงเรียน มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนตามเกณฑ์ทดสอบที่ได้รับการยอมรับ มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทดสอบสมรรถภาพทางกายจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน และสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการออกกำลังกาย

2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง ความปลอดภัย ภายในอาคารเรียนและภายนอกอาคารเรียน โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

2.2.1 ภายในอาคารเรียน หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน แก่นักเรียน จัดให้มีครูอนามัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อ

ช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเบื้องต้นในกรณีที่นักเรียนประสบอุบัติเหตุในโรงเรียน มีอุปกรณ์ดับเพลิงประจำทุกอาคารและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีการฝึกให้นักเรียนหนีไฟในกรณีเกิดเพลิงไหม้ในโรงเรียน มีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุร้าย และจัดกิจกรรมปลูกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน หมายถึง การจัดให้มีการปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารต่างๆ ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามให้อยู่ในสภาพที่ดี ปลอดภัย มีความมั่นคง แข็งแรง บริเวณโรงเรียนไม่มีวัสดุ สิ่งของวางเกะกะ ไม่มีน้ำขังขึ้นแฉะ ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้มีมาตรการดูแลกวดขันไม่ให้นักเรียนนำวัตถุที่จะก่อเกิดอันตรายต่อนักเรียนเข้ามาในโรงเรียนมีการจัดป้ายประกาศ ข้อมูล ความรู้ข่าวสาร ป้ายประกาศเตือนจุดที่เป็นอันตราย

3. ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้อง อุปสรรค ในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

4. โรงเรียนเทศบาล หมายถึง โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า และ โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ

5. ครู หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกปีการศึกษา 2549

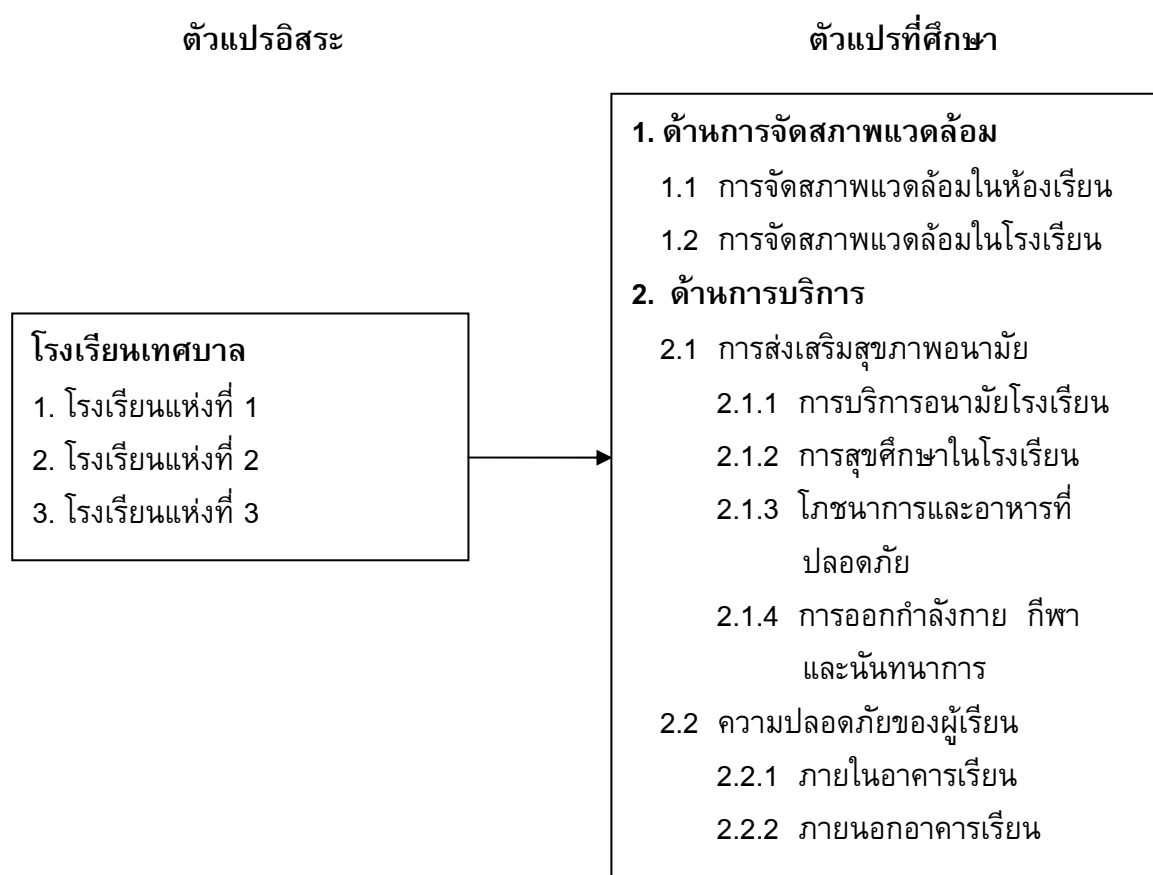
กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ 16 กล่าวว่า สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ที่เหมาะสม มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี โดยแบ่งการจัดสภาพแวดล้อมเป็นภายในห้องเรียนและ ภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทองคุณ หงษ์พันธ์ (2540 : 35) ที่กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม และ วิจิต เทพประสิทธิ์ (2549 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ลึก อยากรู้และเกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพราะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเป็นไปตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง

การบริการ เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดให้กับผู้เรียนทุกคนในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ด้านหนึ่ง ในมาตรฐานการศึกษาขั้น

พื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ การส่งเสริมสุขภาพมุ่งเน้นที่จะศึกษาในเรื่อง เกี่ยวกับการ บริการอนามัยโรงเรียน การสุขศึกษาในโรงเรียน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และอีกด้านหนึ่งก็คือเรื่อง ความปลอดภัยของผู้เรียนที่มุ่งเน้นในเรื่องภายในอาคารเรียนและภายนอกอาคารเรียน เพื่อศึกษาแนวทางทำให้ความปลอดภัยเกิด กับ ผู้เรียนมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาอยู่ 2 ด้านคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก รายละเอียดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการภายในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก
2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกับมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม
 - 4.1 ความหมายสภาพแวดล้อม
 - 4.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อม
5. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
6. ความหมายและหลักการให้การบริการ
 - 6.1 ความหมายของการบริการ
 - 6.2 หลักการให้การบริการ
 - 6.2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย
 - 6.2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน
 - 6.2.2.1 ความหมายของความปลอดภัย
 - 6.2.2.2 จุดมุ่งหมายของการให้บริการความปลอดภัย
 - 6.2.2.3 แนวทางการดำเนินงานบริหารความปลอดภัย
 - 6.2.2.4 หน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยในประเทศ

1.สภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมือง

นครนายก

สำนักงานเทศบาลเมืองนครนายก เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 2 มาตรา 41 และมาตรา 42

เทศบาลเมืองนครนายกมีโครงสร้างในการบริหารจัดการศึกษาโดยมอบหมาย ให้กองการศึกษา เป็นผู้กำกับ ดูแล กำหนดนโยบาย วางแผนและให้การสนับสนุนจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษา มีสถานศึกษาอยู่ 3 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง
2. โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า
3. โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุษยศิริ

สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเทศบาล ทั้ง 3 โรงเรียน มีสภาพที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2479 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนครูทั้งหมด 65 คน ผู้อำนวยการจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการจำนวน 2 คน ครูจำนวน 62 คนและ นักเรียน 1,434 คน มีพื้นที่บริเวณโรงเรียนประมาณ 10 ไร่ เป็นที่ดินอาณาเขตเดียวกันกับวัดศรีเมือง การวางแผนผังในด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ จำเป็นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากท่านเจ้าอาวาส และคณะกรรมการของวัด ประกอบกับพื้นที่ของโรงเรียนมีถนนสุวรรณศรตัดผ่านกลางทำให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนโดยฝั่งถนนด้านหนึ่งเป็นฝ่ายอนุบาลศึกษา มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความสวยงามเป็นระเบียบ มีความปลอดภัย เน้นสวนหย่อมภายในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้โดยมอบให้ครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมรับผิดชอบ ดูแล จัดทำป้ายบอกความรู้ต่างๆ ให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในฤดูฝนพื้นที่สนามส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ต่ำเกิดน้ำท่วมขัง ทำให้สภาพบริเวณพื้นที่ไม่น่าดู รั่วป้องกันทรัพย์สินของทางราชการไม่มี สามารถเข้า – ออกบริเวณโรงเรียนได้ทุกทิศทางไม่เป็นสัดส่วน อาคารเรียน อาคารประกอบไม่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากอาคารเก่าเป็นอาคารไม้ที่ยาวถึง 135 เมตร มีสภาพ ผุพัง ปลอดภัย ไม่สามารถเข้าไปใช้ได้ เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดอันตรายต่อผู้เรียน สถานที่โดยรอบโรงเรียนมีความร่มรื่น เพราะได้อาศัยร่มไม้ใหญ่ที่ปลูกอยู่ในบริเวณวัด โรงเรียนจัดระบบการกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติตามจุดเน้นและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ บุคลากร ระยะเวลาดำเนินการ และการจัดงบประมาณ จัดให้มีผู้รับผิดชอบ รายงานผลการปฏิบัติงานทั้งก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินการ และสิ้นสุดการดำเนินการเพื่อติดตามความก้าวหน้า การสำรวจปัญหาของงานและติดตามความสำเร็จของงาน มีการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนและตรวจสอบจากภายนอกโดยคณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ก่อตั้งเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2478 มีจำนวนครูทั้งสิ้น 15 คน ผู้บริหาร 1 คน รวมเป็น 16 คน นักเรียน 249 คน มีสภาพทั่วไปตั้งอยู่ริมถนนชลประสิทธิ์ มีพื้นที่ประมาณ 7 ไร่ 2 งาน 50 ตารางวา จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน บริเวณด้านหน้าแคบ ด้านหลังเป็นสนามกว้าง จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ จัด

กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นกระบวนการเรียนรู้ ควบคู่จริยธรรมและค่านิยม พื้นฐานในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งเสริมโครงการประชาธิปไตย เน้นกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ เป็นโรงเรียนขนาดกลางก่อตั้งเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2502 มีจำนวนครูทั้งสิ้น 22 คน ผู้อำนวยการจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการจำนวน 1 คน ครูจำนวน 20 คน นักเรียนทั้งสิ้น 334 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2549 มีพื้นที่จำนวน 4 ไร่ 58 ตารางวา การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่ริมถนนชลประสิทธิ์สนามด้านหน้าเทศบาลนครนครนายก ไม่มีสนามหญ้า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดยทั่วไปเหมาะสม แต่ขาดต้นไม้ใหญ่ที่จะให้ร่มเงา บริเวณด้านหน้าเป็นร่องทางระบายน้ำ ซึ่งรับน้ำเสียจากอาคารพาณิชย์ที่ปลูกสร้างอยู่ใกล้โรงเรียนบางครั้งส่งกลิ่นรบกวนต่อการเรียนการสอนของคณะครูและนักเรียน การจัดการศึกษาโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาระบบนิเทศภายใน ระบบข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขปรับปรุง พ.ศ.2545 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

การบริหารจัดการศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เป็นไปตามนโยบายของนายอภิชาติ เทพวุฒิสถาพร นายกเทศมนตรีนครนครนายก ได้มอบหมายนโยบายให้ทุกหน่วยงานในสังกัดได้ยึดถือปฏิบัติ ซึ่งได้แถลงหลักการบริหารราชการเทศบาลต่อสภาเทศบาลเมืองนครนายก เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2547 เป็นนโยบายหลัก 8 ข้อ โดยเฉพาะนโยบายโครงสร้างพื้นฐาน ที่ได้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เน้นให้ทุกหน่วยงานได้พัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของสถานที่ให้น่าอยู่และมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และนโยบายด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน บำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน สะอาด ถูกสุขลักษณะ พัฒนาสภาพแวดล้อม ให้เป็นที่พักผ่อน อย่างร่มรื่น ปลอดภัย พอเพียงกับความต้องการ ดังนั้น สถานศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บริหาร ดังกล่าว

อีกประเด็นหนึ่ง ที่โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินงาน ก็คือ ด้านการบริการ ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยขอกล่าวถึง เรื่องการบริการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน ในด้านสุขภาพนักเรียน โรงเรียนในสังกัดจะได้รับการดูแลจาก กองสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองนครนายก ที่ให้บริการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน โดยจะควบคุม ดูแลนักเรียนเทศบาล ทั้งหมดในเรื่อง การตรวจสุขภาพ การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ การจัดบริการรักษาเบื้องต้น สุขศึกษาในโรงเรียน และโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนดังกล่าวเข้าร่วมโครงการ “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ”

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือโรงเรียนที่มีขีดความสามารถ แข็งแกร่งมั่นคง ที่จะเป็ นสถานที่ที่มีสุขภาพที่ดี เพื่อการอาศัย ศึกษาและทำงาน โดยมีบทบาทหน้าที่ดังนี้ (กรมอนามัย, 2543 : 1-2).

1. พัฒนาสุขภาพอนามัยและการเรียนรู้ของนักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียนและ สมาชิกในชุมชนภายใต้การบริหารจัดการของโรงเรียน

2. ประสานการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และชุมชน เพื่อให้ผู้อยู่อาศัย ศึกษาและทำงานในโรงเรียนและชุมชน สามารถดูแลสุขภาพของตนเองและ ผู้อื่น รวมทั้งมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

แนวคิดของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือการร่วมมือช่วยกันให้โรงเรียนสามารถใช้ศักยภาพ ทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อพัฒนาสุขภาพของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนครอบครัวและชุมชน

ประโยชน์ของแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

1. นำรูปแบบของสุขภาพแบบองค์รวมมาใช้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

2. เชิญชวนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและความรู้ด้านสุขภาพให้แก่ บุตรหลานของตน

3. กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อสุขภาพของนักเรียน เช่น อาคาร สุขาภิบาล น้ำสะอาด สนามเด็กเล่น เป็นต้น

4. ให้ความสำคัญกับสภาพสังคมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ที่ดีและ ภาวะอารมณ์ที่ดีของเด็กนักเรียน

5. เป็นตัวเชื่อมระหว่างบริการสุขภาพในพื้นที่กับโรงเรียน เพื่อดำเนินการกับ ปัญหาสุขภาพเฉพาะเรื่อง เช่น การตรวจพยาธิ โรคติดต่อ การทดสอบสายตา การตรวจมาลาเรีย และความเครียด

6. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่สำหรับการเรียนในหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะ และความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ

7. ทำให้เกิดความเสมอภาคทางเพศในด้านการศึกษาและสุขภาพด้วยการเพิ่ม ความสามารถในการดูแลสุขภาพของสตรี

8. ให้สิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ดีสำหรับครู

9. ทำให้โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของนักเรียน ครอบครัว และสมาชิกในชุมชน

องค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมี องค์ประกอบสำคัญ 10 ประการ ดังนี้ (กรมอนามัย, 2543: 3).

1. นโยบายของโรงเรียน โรงเรียนกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพในด้านต่างๆ เพื่อ เป็นทิศทางการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจน เช่นนโยบายคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน นโยบายปลอดอบายมุข และสารเสพติดในโรงเรียน

2. การบริหารจัดการในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดระบบบริหารที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งกำหนดบทบาทภารกิจ และขั้นตอนดำเนินงาน การสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน

3. โครงการร่วระหว่างโรงเรียนและชุมชน การมีโครงการร่วมของครอบครัวและชุมชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสุขภาพระหว่างบ้านและโรงเรียน การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในชุมชน

4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะและเอื้อต่อการมีสุขภาพดีทั้งสิ่งแวดล้อมทางกาย ทางจิตใจ และทางสังคม

5. บริการอนามัยโรงเรียน การดูแลสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพ การตรวจสายตาและการได้ยิน การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและขจัดโรคต่างๆ เช่น โรคในช่องปาก โรคหนองพยาธิลำไส้ ฯลฯ

6. สุขศึกษาในโรงเรียน การจัดกิจกรรมสุขศึกษาทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อให้เกิดทักษะและสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพให้สอดคล้องกับสุขบัญญัติแห่งชาติและลดปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสาธารณสุขของท้องถิ่นและประเทศ

7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย การเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาโภชนาการ การดำเนินงานสุขภาพอาหารในโรงเรียน

8. การออกกำลังกาย กีฬาและสันทนาการ การส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและสันทนาการ เช่น โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการออกกำลังกายและสันทนาการของชุมชน

9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม การจัดบริการปรึกษาแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม

10. การส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียน การตรวจสุขภาพประจำปีของบุคลากรในโรงเรียน การเผยแพร่ข่าวสารสุขภาพแก่บุคลากร

สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกย่อมมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันถึงแม้ว่าสถานที่ตั้งของโรงเรียนจะอยู่ในเขตชุมชนเมือง และในด้านการบริการ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียนนั้นโรงเรียนเทศบาลจะได้รับการดูแลจากกองสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองนครนายก ที่ให้การสนับสนุนและมีแผนดำเนินปฏิบัติการเป็นประจำทุกปีการศึกษา

2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อประชาชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งใน

ฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549 :19)

หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ อุตุน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก

3. หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิ์เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียม ควบคู่ไปกับการมีคุณภาพ โดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์ หลักการ และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องระหว่างสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธเชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ประกอบด้วย 18 มาตรฐาน คือ

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน 8 มาตรฐาน (มาตรฐานที่ 1-8)

2. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน จำนวน 2 มาตรฐาน (มาตรฐานที่ 9-10)

3. มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน(มาตรฐานที่ 11-16)

4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน 2 มาตรฐาน (มาตรฐานที่17-18)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอามาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ 2 และ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ของมาตรฐานที่ 16 ที่กล่าวว่า สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่เหมาะสม
2. มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
3. มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
4. มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี
5. มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาทำการศึกษาวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก และศึกษาปัญหาและรวบรวมข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว

3.ความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกับมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหน่วยงาน ต้นสังกัด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดและองค์กรภายนอก

เมื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กับ มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบความสอดคล้องซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีส่วนทำให้สถานศึกษาสามารถก้าวเข้าสู่ระดับคุณภาพในหลายมาตรฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบของ	มาตรฐานการศึกษา	กลุ่มสาระการเรียนรู้
---------------	-----------------	----------------------

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ		
1. นโยบายของโรงเรียน 2. การบริหารจัดการในโรงเรียน	มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา	
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานที่ 27 ชุมชน/ผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา	การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน มาตรฐานที่ 26 สถานศึกษามีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์	วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกัน สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

องค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	มาตรฐานการศึกษา	กลุ่มสาระการเรียนรู้
5. บริการอนามัยโรงเรียน	มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย	วิทยาศาสตร์

	สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค
6. สุขศึกษาในโรงเรียน	มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา	สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต
7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 8. การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ 9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม 10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	วิทยาศาสตร์ สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การเล่นกีฬาไทย กีฬาสากล สมรรถภาพและการป้องกันโรค สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพสมรรถภาพและการป้องกันโรค สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

4. ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม

4.1 ความหมายสภาพแวดล้อม

สมิทธิ์ สระอุบล (2532 : 2) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึง

กันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายปัจจัยอื่นหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันทั้งระบบ

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538 : 70) ได้ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตและสถานการณ์ต่างๆที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งที่มีชีวิตได้แก่มนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งไม่มีชีวิตได้แก่ อาคารสถานที่ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและสถานการณ์ที่บุคคลสร้างขึ้น

กนิษฐา นาวารัตน์ (2540 : 636) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง ทิวทัศน์รอบๆ สถานที่ คน สัตว์อาศัยอยู่

รวีวรรณ ชินตระกูล (2540 : 101) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง แสงสว่าง การระบายอากาศ สิ่งแวดล้อมทางเคมี น้ำดื่ม อาหาร ก๊าซที่เจือปนอยู่ในอากาศ สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพเช่น พืช แมลง จุลินทรีย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม เช่นความเชื่อ อาชีพ ประเพณี นิสัย เป็นต้น สิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่างมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน ครู และทุกคนในโรงเรียนเป็นอย่างมาก

ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : 11) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สถานการณ์ ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม แนวความคิด ความรู้สึก เหตุการณ์ บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง กิจกรรม ศักยภาพของบริเวณอาคารสถานที่ สิ่งต่างๆทั่วไป ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาคน ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจของนักเรียนในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 13 -14) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหมายถึง ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี
2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ปลอดภัย
3. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีสิ่งยั่วยุ
5. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีมลภาวะลดลง

พัชรี ผลนุรักษ์ (2542 : 12) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง หลักสูตรการเรียนการสอนความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการบริหารสภาพแวดล้อมในระบบโรงเรียน

วิเชียร กระพี้แดง (2543 : 22) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของระบบโรงเรียน ประกอบด้วย

1. อาคารสถานที่ คือ การก่อสร้างและการออกแบบอาคารเรียน ห้องเรียน ซึ่งสามารถมีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรม

2. องค์ประกอบขององค์การ คือ ส่วนประกอบของโครงการที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน เช่น ขนาดโรงเรียน สัดส่วนของนักเรียน เครื่องแบบนักเรียน วิธีสอน
3. บุคคลโดยรวม คือ คุณลักษณะเฉพาะต่างๆ ของบุคคลแต่ละคนที่ประกอบกันขึ้นเช่น อายุ ไอคิว ภาวะจิตใจ เป็นต้น
4. บรรยากาศทางสังคม เกิดจากตัวประกอบดังกล่าวทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งเกิดปฏิสัมพันธ์กัน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2543 : 38) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพที่บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545 : 54 - 55) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สภาพสภาวะ หรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อการประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้น เกี่ยวข้องหรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน จะเป็นสิ่งที่พึงพอใจในการเรียน ทำให้เกิดสมาธิและปัญญา

นงลักษณ์ มีจรรยา (2546 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมหมายถึง สิ่งที่มีอยู่โดยรอบหรือปะปนกันของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ที่มีผลกระทบต่องานที่มีชีวิต สิ่งที่อยู่โดยรอบนี้จะมีผลกระทบต่องานที่มีชีวิตนั้น มิใช่เพียงที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ก็มีผลผูกพัน ความรู้สึกนึกคิดและกิจกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งเรียกว่า เป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมด้วย ดังนั้นสภาพแวดล้อมของมนุษย์จึงต้องรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมเข้าไว้ด้วยกัน

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ กำหนด

4.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อม

ทองคูณ หงษ์พันธุ์ (2540 : 35) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม เนื่องจากพฤติกรรมของคนจะปรับเปลี่ยนได้ในสภาพสิ่งแวดล้อมอันพอเหมาะ ดังนั้น

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนล้วนมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่ดีย่อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เป็นสิ่งจูงใจให้เด็กอยากเรียน มีผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก เด็กจะร่าเริงแจ่มใส รู้สึกสนุกสนาน ไม่วิตกกังวลหรือเคร่งเครียด และจะนำไปสู่พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจที่พึงประสงค์ มีส่วนหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก โรงเรียนสะอาด สวยงาม มีระเบียบ เด็กจะถูกหล่อหลอมให้เป็นคนรักความสวยงาม รักความสะอาด รักความมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีบรรยากาศของกัลยาณมิตร มีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน เสียสละ ร่วมมือ แบ่งปันกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ให้เด็กอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

อรพันธุ์ ประสิทธิรัตน์ (2545 : 27 - 59) ได้ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้อง กับ วิจิต เทพประสิทธิ์ (2549 : ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่ สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่นห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านเช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็น ตัวการนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้ว สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีสังคมยอมรับกล่าวคือมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของ

คนดี มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลา และอาศัย ปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกลาผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจน ค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบ วินัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่าง ไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ใน สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะมีจิตสำรวมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมี ระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุม วิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่ง ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียน จะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยให้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการ เรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจาก สิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษา หาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัด ว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้ บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหว โยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมี ความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลีย ทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียน ช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนเพราะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนและช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จในการศึกษา

5. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเพราะในสังคมปัจจุบันเราจะพบปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับว่าจะทวีความรุนแรงเป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเล่าเรียนซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายแผนงานและการดำเนินการจะต้องสัมพันธ์และสอดคล้องสนับสนุนกับการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขั้นพื้นฐาน จะต้องมีการนำนโยบายด้านการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ ในขณะเดียวกันก็สร้างความรู้สึที่ดี ความรู้สึกพึงพอใจ รักและผูกพันบุคลากรในโรงเรียน เช่น ต่อครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ภายในโรงเรียนด้วย

ปริญญ์ อังศุสิงห์ (2529 : 23) ได้กล่าวถึงโรงเรียนที่ดีไว้ว่าจะต้องมีคุณลักษณะ 10 ประการ ดังนี้

1. ความเพียงพอ (Adequacy) หมายถึง พื้นที่บริเวณอาคาร ห้องเรียน และอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
2. ความเหมาะสม (Suitability) หมายถึง ความเหมาะสมในการเลือกสถานที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะของพื้นที่ การจัดห้องต่าง ๆ เป็นต้น
3. ความปลอดภัย (Safety) หมายถึง การป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ

4. สุขลักษณะ (Healthfulness) หมายถึง การพิจารณาส่งเสริมในด้านสุขภาพและอนามัยเป็นหลัก

5. ระยะเวลาการติดต่อใช้สอย (Accessibility) หมายถึง เส้นทางหรือระยะทางจากบ้านมาโรงเรียน หรือจากจุดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน

6. การยืดหยุ่นได้ (Flexibility) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ผนังกันหรืออุปกรณ์เครื่องใช้ให้ใช้ประโยชน์แก่กิจกรรมหลาย ๆ อย่างได้

7. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้พื้นที่ อาคาร อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่

8. การประหยัด (Economy) หมายถึง การวางแผนผังบริเวณ ออกแบบอาคารให้คุ้มค่ากับเงินที่ได้ลงทุนไป และเสียค่าบำรุงรักษาน้อย

9. การขยายตัว (Expansibility) หมายถึง การขยายตัวของบริเวณและอาคารโดยมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายตัวได้ง่ายและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

10. รูปร่าง (Appearance) หมายถึง การวางแผนผังบริเวณโรงเรียน อาคารและการตกแต่งภายในภายนอกให้เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้สวยงามและสะอาดอยู่เสมอ

วิรัช วรรณรัตน์ (2533 : 21–23) ได้กล่าวไว้ในเรื่องสภาพแวดล้อมกับการพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนว่า ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อครู และนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครู นักเรียนให้ดีขึ้นได้

2. พฤติกรรมของครู ครูที่ดีจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น

3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่ง การจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เป็นระเบียบ สะอาด จะช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ที่เจริญงอกงามต่อไป

4. กระบวนการเรียนการสอน หากได้มีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลิกภาพของนักเรียนในเรื่องใดบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นั้นๆ แล้วกำหนดขั้นตอนและกิจกรรมให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการให้มากที่สุด

5. แบบแผนพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน นักเรียนเข้าใหม่จะพยายามเลียนแบบบุคลิกภาพนักเรียนเก่า โรงเรียนจึงควรพยายามให้แผนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจอยู่เสมอ จะมีส่วนร่วมให้นักเรียนใหม่เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพไปในทางที่พึงปรารถนาได้ง่ายขึ้น

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2533 : 10-14) ได้กล่าวถึงลักษณะของห้องเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพเหมาะสมที่ควรเป็น ดังนี้

1. ห้องเรียนมีสีสันทนดู และเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี และสร้างพอเหมาะ ปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท

3. ห้องเรียนต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่างๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอน และการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆได้

5. การจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้ความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่างๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะสมต่อวิธีการสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยายและวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (2534 : 2) ได้กำหนดมาตรฐานของอาคารสถานที่ไว้ดังนี้

1. ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการควรมีขนาดมาตรฐานสากล มีอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนครบและทันสมัย ซึ่งจะกระตุ้นให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็น และความเป็นห้องเฉพาะของแต่ละวิชา

2. ห้องพักอาจารย์ ต้องคำนึงถึงความสะดวกต่อการทำงานของอาจารย์ ควรเป็นห้องที่มีอุปกรณ์ในการเตรียมการสอนครบ มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีที่พักผ่อนในเวลาว่างเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ด้วยกัน จะได้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน

3. ห้องพักนักศึกษา ต้องเป็นสถานที่ให้นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับเพื่อน หรืออาจมีกีฬาในร่มรวมอยู่ด้วยกันได้

4. ห้องน้ำ ห้องส้วม มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้ ห้องน้ำชาย – หญิง ต้องแยกออกจากกัน มีสุขภัณฑ์ เครื่องอำนวยความสะดวกพร้อม เช่น สบู่ กระดาษชำระ ฯลฯ อากาศถ่ายเทได้ดี

5. ห้องสมุด มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษา ต้องมีหนังสือที่จำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีการฝึกให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดเป็นด้วย

6. ห้องเรียน ต้องออกแบบให้ถูกสุขลักษณะ ทางระบายอากาศต้องมีการถ่ายเทได้ดี สำหรับบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ บริเวณรอบอาคารทั่ว ๆ ไป ควรมีพวงลมไม้ ตลอดทั้งทางเดินที่ปลอดภัย ที่นั่งพักผ่อนนักศึกษาควรจัดไว้เป็นมุม ๆ

7. โรงอาหารต้องออกแบบให้โปร่ง สะดวกสบายต่อการทำความสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีสิ่งรบกวนและต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2535 : 36) ให้แนวทางในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนอาจใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีและถ้าครูสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน และยังทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และครูประสบ ความสำเร็จในการสอนได้ดียิ่งขึ้น

ในการที่พัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนต้องมีการวางแผนให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ การวางแผนการจัดการสภาพแวดล้อมมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติ และการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมิใช่เพียงเพื่อความสวยงามของโรงเรียนอย่างเดียวแต่สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาสิ่งแวดล้อมแหล่งหนึ่งด้วย

2. สำรวจบริเวณโรงเรียนอย่างกว้างๆ ในกรณีนี้ บริเวณโรงเรียนอาจใช้สอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นได้ทั้ง 2 ประเภท สำหรับการสอนสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้นได้ ได้แก่ การสอนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ส่วนการสอนสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับการจัดโรงอาหาร การจัดวางผังของบริเวณโรงเรียน ลักษณะของอาคารเรียน ระบบในการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

การสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้บริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งศึกษานั้นจะพบว่าไม่จำเป็นจะต้องพัฒนาอะไรเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะใช้เป็นแหล่งศึกษาเพราะทุกสิ่งทุกอย่างมีอยู่แล้วทุกโรงเรียน เช่น อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ เป็นต้น แต่สำหรับการสอนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมนั้น จำเป็นจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะศึกษาสิ่งมีชีวิตในบริเวณใดบ้าง เพื่อเตรียมวางแผนปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ในการกำหนดบริเวณนั้นควรเลือกบริเวณที่มีสภาพแวดล้อม ต่างๆ กัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 1.บริเวณสนามหญ้า
- 2.บริเวณสระน้ำ และรอบๆ สระน้ำ
- 3.บริเวณขอนไม้ผุ
- 4.บริเวณสวนดอกไม้
- 5.บริเวณต้นไม้ใหญ่

การกำหนดบริเวณดังได้กล่าวไปแล้วนั้น ก็เพื่อที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาสำรวจด้วยตัวเองนักเรียนเองว่า บริเวณที่มีสภาพแวดล้อมต่างกันจะมีสิ่งมีชีวิตที่เหมือนหรือต่างกันอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นๆ อย่างไรบ้าง นอกจากนี้นักเรียนจะได้ศึกษาว่าพืชที่ขึ้นและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในแต่ละบริเวณ มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอย่างไร

การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เนื่องจากกำหนดบริเวณศึกษาในข้อที่สอง ควรจะสำรวจบริเวณโรงเรียนอีกครั้งหนึ่งว่า ทั้ง 5 บริเวณที่ได้กำหนดไว้นั้นมีอยู่แล้วหรือยัง ถ้ามีแล้วก็สามารถใช้ได้ หรือถ้ามีแล้วแต่ยังไม่สมบูรณ์ก็ควรจะแต่งเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ถ้าส่วนใดยังขาดก็จำเป็นจะต้องสร้างเพิ่มเท่าที่สามารถจะทำได้ ยกตัวอย่างเช่น ในโรงเรียนไม่มีสระน้ำ ก็อาจ

สร้างขึ้นได้อย่างง่าย ๆ โดยใช้อ่างน้ำขนาดใหญ่ฝังลงไปบนดิน แล้วนำพีชน้ำและสัตว์น้ำมาใส่ไว้ พร้อมทั้งแต่งขอบอ่างให้สวยงาม และนำพืชในที่สูงมาปลูกไว้ด้วย เช่น เฟิร์น มอส ผักกูด ผักแว่น เหล่านี้เป็นต้น สำหรับสวนดอกไม้ในโรงเรียนไม่มีเนื้อที่ที่จะทำสวนก็อาจปลูกไม้ดอกในกระบะหรือกระถางนำมาวางไว้รวม ๆ กันจะทำให้ดูคล้ายสวนสวนดอกไม้และสามารถล่อแมลงให้มาตอมได้

ดังนั้น การดำเนินการจัดการบรรยากาศและสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนควรทำเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 สำรวจบริเวณโรงเรียน
- ขั้นที่ 2 ขั้นตอนแบบปรับปรุงบริเวณ
- ขั้นที่ 3 ปรับปรุงบริเวณโรงเรียน

เมื่อได้พิจารณาบริเวณโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว ขั้นต่อไปจะต้องกำหนดๆ กิจกรรมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อมอบหมายให้บุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อไป ตัวอย่างการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีดังนี้

1. ตกแต่งบริเวณที่ได้รับมอบหมายให้เป็นระเบียบสวยงาม
 2. ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นเป็นระเบียบสวยงาม เช่น ส่วนป่าธรรมชาติ สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหย่อม ไม้กระถาง พืชผัก สวนครัว เป็นต้น
 3. จัดสนามให้สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ใช้การได้
 4. จัดพื้นที่ริมถนนและทางเดินให้ร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบ กลมกลืน สวยงาม
 5. จัดและตกแต่งห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบสวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน
 6. ตกแต่งบริเวณทางเดินบนอาคารเรียนได้สวยงาม สะอาดเป็นระเบียบให้ความรู้
 7. จัดโรงฝึกงานให้สะอาดจัดเก็บเครื่องมือเป็นระเบียบบำรุงรักษาให้ใช้การได้อย่างปลอดภัย
 8. จัดโรงอาหารให้สะอาด ถูกสุขอนามัย จัดห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบไม่มีกลิ่นเหม็น กำจัดขยะและน้ำเสียอย่างถูกวิธี
 9. จัดห้องประชุมได้สะอาดเรียบร้อย
 10. จัดทำโครงการประหยัดพลังงาน ไฟฟ้า น้ำประปา บำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะ
- การจัดการศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอยู่ภายในโรงเรียนอย่างแนบแน่น เพราะสิ่งแวดล้อมต่างๆ จะส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้สัมผัสโดยตรงถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนจัดสภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ผลกระทบก็จะออกมาในแนวทางที่ดีและในทางกลับกันถ้าจัดไม่ดีผลกระทบก็จะออกมาในแนวทางที่ไม่ดีเช่นกัน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมขึ้นในโรงเรียน

หลักสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อม คือ ความสะอาด ความเป็นระเบียบ และความสวยงาม ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อาคาร ครุภัณฑ์ และบริเวณห้องน้ำ สุขาภัณฑ์พื้นผนัง และโต๊ะเรียน ต้องสะอาดเป็นพิเศษ หากมีผู้ทำความสะอาด หรือทำสกปรก ต้องรีบกำจัดร่องรอยโดยเร็ว ถ้าจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่าย เช่น ทาสีหรือเปลี่ยนใหม่ก็ต้องทำ เพื่อให้ลูกหลานมากขึ้นให้ทุกคนได้พบเห็นแต่สภาพที่สะอาดสวยงามจนเกิดความเคยชิน และรังเกียจความสกปรก “ความสะอาดต้องมาจากจิตใจที่บริสุทธิ์” คือ เป็นไปด้วยจิตใจและจิตสำนึก รับผิดชอบไม่ใช่ทำแบบผักชีโรยหน้า นอกจากนั้นความสะอาดยังเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม เมื่อคนรักความสะอาดความมีระเบียบวินัยก็จะตามมา

หลักการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนในแต่ละด้านให้ถูกสุขลักษณะพอสรุปได้ ดังนี้ (รวิวรรณ ชินตระกูล, 2540 : 102-106).

1. ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน การตั้งโรงเรียน ควรเลือกสถานที่ปลูกสร้างโรงเรียนในที่ที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้น้ำที่เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรม สันทนาการให้มากที่สุด ที่มีการสัญจรไปมาสะดวก ไม่ควรห่างไกลจากย่านชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร ควรจัดให้มีความปลอดภัยในท้องถนนหลวง ไม่ควรเลือกปลูกโรงเรียนในที่สูง หรือไหล่เขา เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย โรงเรียนควรตั้งให้ห่างจากสถานที่ที่มีเสียงรบกวน หรือเสียงรบกวนประจำจนเป็นเหตุรำคาญ เช่น โรงงานที่ใช้เสียง หรือโรงงานที่ทำให้เกิดฝุ่นละออง ได้แก่ โรงงานไม้หิน โรงงานซีเมนต์ เป็นต้น และควรตั้งให้ห่างจากแหล่งน้ำ ที่ทิ้งขยะมูลฝอย และแหล่งน้ำโสโครก ไม่น้อยกว่า 500 เมตร เพื่อให้พ้นจากกลิ่น ฝุ่นละออง และแมลง ตลอดจนสัตว์ที่อาจเป็นพาหนะนำโรคและก่อเหตุรำคาญ พื้นดินควรเป็นดินร่วนแห้ง ไม่มีสิ่งทำให้เกิดการสีกกร่อนง่าย สามารถสร้างสวนครัว ทำสวนเกษตร ได้เหมาะสม เพราะน้ำซึมได้ง่าย ไม่เป็นโคลนในฤดูฝน ควรเป็นที่ระดับสูงพอสมควรน้ำท่วมไม่ถึง หรือสามารถสร้างระบบระบายน้ำได้ง่าย มีน้ำใช้เพียงพอ คุณภาพดี ควรมีต้นไม้ใหญ่บ้าง เพื่อช่วยบังความร้อนและแสงแดดในฤดูที่อากาศร้อนจัด หรือบังลมในที่ที่มีลมจัด มีแสงแดดส่องถึงตลอดวัน มีหญ้าหรือพันธุ์ไม้รักษาหน้าดินให้ชุ่มชื้นพอสมควร และจะได้ไม่เป็นฝุ่นฟุ้งในฤดูแล้ง และควรมีแผนจัดแบ่งบริเวณพื้นดินนอกอาคารให้น่าดู ควรจัดเป็นสนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสวนดอกไม้ ไม้ใบและไม้ยืนต้นโดยพยายามอนุรักษ์ของเดิมที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่น่ารื่นรมย์ เป็นผลดีทั้งด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยและด้านจิตใจ

2. อาคารเรียนและอาคารประกอบ ควรสร้างอาคารเรียน ให้มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ต้องคำนึงถึงภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น เช่น พายุ น้ำท่วม อาคารไม่ความหันไปทางทิศตะวันออกหรือตะวันตก ควรหันหน้าไปทางทิศที่จะได้รับลมดี แสงแดดและฝนไม่รบกวนมากนัก นอกจากห้องเรียนแล้ว ทางโรงเรียนควรมีห้องต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ห้องประชุม ควรมีเนื้อที่ 1 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน เพิ่มเนื้อที่ไว้สอยอื่นๆ ตามความจำเป็น

2.2 ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน ห้องเรียนควรมีขนาด 6x8 เมตร หรือ 7x9 เมตร ส่วนสูงของห้องเรียนจากพื้นถึงฝ้า ต้องมีน้อยกว่า 350 เซนติเมตร การจัดห้องควรให้แสงสว่างเข้าทางซ้าย และไม่มีแสงเข้ารำคาญตาทางด้านหน้า หรือหลังชั้น ห้องเรียนควรจัดให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีตะกร้าใส่ขยะทุกห้อง แปรงลบกระดานควรทำด้วยสั๊กพลาสติก เวลาลบกระดานฝุ่นชอล์กจะได้ไม่ฟุ้งกระจายและควรรักษาให้สะอาด และมีไว้ประจำกระดานชอล์ก ควรทำความสะอาดแปรงทุกวัน กระดานชอล์กควรมีรางรองผงชอล์กที่ขอบล่างให้กว้างพอ เพื่อมิให้ฝุ่นผงชอล์กปลิวไปตกบนพื้นห้อง

2.3 การระบายถ่ายเทอากาศและแสงสว่าง ถ้าการถ่ายเทอากาศไม่ดี พ้ออากาศร้อนอบอ้าวเด็กจะง่วงนอน ควรจัดให้มีช่องลมและประตูหน้าต่างให้เพียงพอ แสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้สบายตา มีค่าประมาณ 20-30 ฟุต เนื้อที่ของประตูหน้าต่างควรเป็น 1 ใน 4 ของพื้นที่ห้อง เพื่อให้ห้องเรียนมีแสงสว่างและระบายอากาศเพียงพอ ควรมีม่านหน้าต่างบังแสงที่เกินความพอดี ขนาดของช่องหน้าต่างควรกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร หรือสูงเท่ากับขอบบนของประตู ขอบล่างของหน้าต่างควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร ช่องประตูไม่น้อยกว่า 1.10 เมตร และสูงไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร บริเวณใกล้ห้องเรียน ถ้าจะปลูกต้นไม้ใหญ่ ควรปลูกให้ห่างจากอาคารเรียนไม่น้อยกว่า 8 เมตร เพื่อไม่ให้บังแสงสว่างและขัดขวางการระบายอากาศ

2.4 โรงอาหาร โรงอาหารนอกจากโต๊ะและม้านั่งแล้ว ควรจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้ล้างหน้าหรือถึงน้ำก็อก อ่างล้างมือและล้างภาชนะที่ใช้ในการรับประทานอาหาร ที่รองรับเศษอาหาร ขยะ อาหารที่แม่ค้านำมาขายควรเป็นอาหารที่ปราศจากอันตราย เช่น อาหารใส่สี น้ำส้มสายชูปลอม ควรควบคุมความสะอาดอย่างใกล้ชิด ทั้งผู้ปรุงอาหารและผู้เสิร์ฟอาหาร เป็นต้น

2.5 โรงครัว โรงครัวไม่ควรตั้งอยู่ใกล้อาคารเรียน ใกล้สิ่งโสโครก พื้นห้องต้องทึบ ทำด้วยวัสดุที่ง่ายต่อการทำความสะอาด มีแสงสว่างพอ การระบายอากาศดี เพราะโรงครัวมีความร้อนและกลิ่นมาก คนปรุงอาหารจะต้องอยู่ในโรงครัวหลายชั่วโมงในวันหนึ่ง เตาไฟไม่ควรวางพื้นราบ ควรตั้งสูงพอให้คนยืนปรุงอาหารได้ เหนือเตาไฟควรมีปล่องไฟ เพื่อดูดควันออกจากโรงครัว เพราะควันส่วนหนึ่งมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นพิษ จัดทำรางระบายน้ำให้เศษอาหารไปจากโรงครัว มิฉะนั้นเศษอาหารจะบูดเน่า ส่งกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวันและเชื้อโรค มีถังใส่ขยะมูลฝอย เศษอาหารที่มีฝาปิดมิดชิด ไม้รั้ว และมีปริมาณเพียงพอกับเศษอาหาร ขยะมูลฝอยวันต่อวัน มีน้ำสะอาดสำหรับปรุงอาหารและล้างภาชนะให้เพียงพอ

2.6 น้ำดื่ม น้ำใช้ โรงเรียนต้องจัดน้ำสะอาดไว้ให้ดื่ม และใช้อย่างเพียงพอ โดยอาจจะคำนวณโดยประมาณ คนละ 3-5 ลิตร ต่อคนต่อวัน คอยดูแลให้สะอาดอยู่เสมอ ภาชนะที่ใส่น้ำไว้บริโภคต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

2.7 ส้วมและที่ปัสสาวะ โรงเรียนจะต้องส้วมให้ถูกสุขลักษณะ และพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน และแยกส้วมนักเรียนชายนักเรียนหญิงไว้ห่างจากกัน หรือคนละแห่ง ในโรงเรียนที่มีเด็กโตอาจสร้างส้วมไว้ในอาคารเรียนได้ ต้องมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำ ควรใช้น้ำชำระภายในห้องส้วมและมีถังใส่ขยะไว้ในห้องส้วม

2.8 การจัดขยะมูลฝอย การระบายน้ำ และการดูแลรักษาความสะอาดสถานที่ทั่วไป ขยะมูลฝอยส่วนใหญ่จะเป็นเศษกระดาษ เศษอาหาร ส่วนประกอบอย่างอื่นมีน้อย ห้องเรียนทุกห้องควรมีตะกร้าสำหรับใส่เศษกระดาษ และมูลฝอยแห้ง ซึ่งต้องนำไปทิ้งในที่ทิ้งทุกวัน ที่ทิ้งควรเป็นหลุม หรือเตาก่อ มีที่ใส่เศษอาหารและมูลฝอยอื่นๆและมีให้เพียงพอ การนำขยะไปฝังขยะหนา 3 ฟุตต้องกลบดินหนา 1 ฟุต ทุกครั้ง การกลบดินครั้งสุดท้ายต้องให้สูงกว่าพื้นดินประมาณ 1 ฟุต ทั้งนี้เมื่อ ขยะยุบตัวลงจะได้ไม่เป็นแอ่งให้น้ำขัง ภาชนะใส่ขยะควรมีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นวันและสัตว์รบกวน

2.9 การระบายน้ำ ได้แก่ การระบายน้ำโสโครก รวมทั้งการระบายน้ำฝนที่ขังอยู่ตามพื้นที่ในบริเวณโรงเรียน น้ำเหล่านี้เมื่อขังอยู่เป็นเวลานานๆ ก็จะทำให้เกิดการเน่าและส่งกลิ่นรบกวน และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ควรทำรางระบายน้ำโดยใช้วัสดุถาวร หรือขุดดินทำเป็นทางระบายน้ำ และควรมีขนาดและความลาดให้พอกับปริมาณของน้ำ ถ้าหากวางแนวระบายน้ำไว้หลายๆทางจะดีกว่าทำทางระบายน้ำทางเดียว น้ำโสโครกควรทำทางระบายน้ำลงสู่ถังหรือบ่อซึม ไม่ควรระบายไปลงแม่น้ำ ลำคลอง

ความสะอาดเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะได้เห็นเป็นตัวอย่างและได้ฝึกเพื่อจะได้จำนำไปปฏิบัติที่บ้าน เป็นตัวอย่างแก่ครอบครัวและชุมชนอีกด้วย สถานที่ที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษคือ ส้วม โรงอาหาร โรงครัว การรักษาสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะ ไม่ควรให้เป็นหน้าที่ของภารโรง โดยเฉพาะควรเป็นหน้าที่ของทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนควรได้เอาใจใส่ตรวจตรา จัดหาอุปกรณ์ทำความสะอาด จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ควรจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำ ความสะอาด การรักษาอาคารสถานที่ นอกจากนักเรียนจะได้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยแล้ว ประโยชน์ที่สำคัญคือทำให้โรงเรียนมีสภาพดี สวยงามน่าเรียน

ชาติชาย ศักดิ์คำดวง (2541 :18-19) ได้ศึกษา การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เช่น บริเวณพื้นที่ของสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด สนามกีฬา สถานที่รับแขก สถานที่พักผ่อน การตกแต่งสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในสังคมรวมทั้งสภาพแสงเสียงและสิ่งอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการศึกษาในสถานศึกษา การสร้างอาคารเรียน จะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการให้บริการทางการศึกษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเรื่องหลักสูตรกิจกรรมของชุมชนต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมที่จัดขึ้นในวันหนึ่งๆ ในสถานศึกษา ดังนั้นก่อนที่จะจัด วางแผนอาคารเรียนต่างๆ การออกแบบก่อสร้างจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้ครบก่อนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 142-143) เสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน ว่า ควรจะต้องหมั่นดูแลรักษาความสะอาด และดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กและเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับ

นักเรียนและชุมชนในเรื่องความสะอาด สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนได้แก่

1. จัดให้มีรั้วกั้นบริเวณโดยรอบโรงเรียน ถ้าเป็นรั้วต้นไม้ควรตัดแต่งให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ สิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนจะต้องจัดวางเข้าที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จัดทำสนามหญ้าบริเวณที่ว่างในโรงเรียนที่มีได้ใช้เป็นถนนและทางเดินตัดแต่งต้นหญ้าให้สวยงาม ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ให้ร่มเงา เพื่อให้บริเวณโรงเรียนร่มรื่น และทำให้อากาศในบริเวณโรงเรียนสะอาดสดชื่นขึ้น
3. พื้นบริเวณโรงเรียนไม่ควรปล่อยให้เฉอะแฉะ ถ้าเป็นที่ลุ่มเป็นบ่อต้องปรับถมให้เรียบร้อย
4. จัดให้มีระบบระบายน้ำทิ้ง และน้ำฝนให้ถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมขังในบริเวณโรงเรียน
5. เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ของโรงเรียน เช่น จอบ มีด เลื่อย เมื่อใช้แล้วควรเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย ไม่ควรทิ้งไว้โดยไม่เป็นที่เป็นทาง
6. มีการดูแลรักษาความสะอาดสนามหญ้า และบริเวณโดยรอบโรงเรียนโดยหมั่นตัดกวาดเก็บเศษกระดาษ ใบไม้ เศษไม้ และเศษสิ่งของต่างๆ ใส่ในถังขยะมูลฝอยเพื่อนำไปกำจัดทุกวัน

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 75-80) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการคือ

1. บรรยากาศสภาพแวดล้อมด้านกายภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยการเลือกหรือตัดแปลง วัสดุที่ใช้ในการตกแต่งห้องเรียน การจัดหาวัสดุในท้องถิ่น หรือวัสดุที่เหลือใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการจัดสภาพโต๊ะ เก้าอี้ การจัดชั้นหรือตู้ลอยแสดงผลงานของนักเรียน
2. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมด้านสมองกับความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด เช่น คิดแก้ปัญหา คิดหาเหตุผล คิดออกแบบ คิดสร้าง คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดแปลกใหม่ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดจินตนาการ ครูต้องให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ช่วยขจัดอุปสรรค หรือข้อจำกัดต่างๆ อย่างไม่ทอดทิ้ง โดยใช้เทคนิควิธีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น
3. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมด้านอารมณ์กับความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องแสดงให้เห็นว่าครูเป็นที่พึ่งซึ่งไว้วางใจได้ สนับสนุนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัย จากการไม่เป็นที่ยอมรับ การถูกวิจารณ์หัวเราะเยาะ โดยกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเน้นการเรียนรู้จากความสนใจของนักเรียน ให้นักเรียนเกิดความร่วมมือกัน ไม่มีการแข่งขัน แต่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

อรุณี โคตรสมบัติ (2542 : 5-6) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ห้องปฏิบัติการต่างๆ รวมทั้งสถานที่

อำนวยความสะดวกต่างๆภายในโรงเรียนตลอดจนระบบการจราจรในโรงเรียน ได้แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมขององค์กร หมายถึง การดำเนินการบริหารโรงเรียน นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้กับนักเรียน
2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง หลักสูตร พฤติกรรมการสอน ของครู การประเมินผลการเรียน
3. สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนของนักเรียน การคบเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียน การรวมกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ
4. สภาพแวดล้อมทางการเงิน หมายถึง การจัดสรรเงินช่วยเหลือให้กับนักเรียน ได้แก่ ทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน โสตทัศนอุปกรณ์ต่างๆ ห้องสมุด โรงอาหาร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ห้องปฏิบัติการต่างๆ สถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในโรงเรียน ตลอดจนระบบการจราจรในโรงเรียน

วิเชียร กระพีแดง (2543 : 31) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีภายในสถานศึกษา เพราะสภาพแวดล้อมต่างๆจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้สัมผัสโดยตรง หากผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ผลกระทบก็จะออกมาในแนวทางที่ดี และในทางกลับกัน ถ้าจัดไม่ดีผลกระทบก็จะออกมาในแนวทางไม่ดีเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

กรมวิชาการ (2544 : 18) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสะอาด ความรัก ความสามัคคี บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนควรคำนึงถึง คือ

1. สถานที่ บริเวณโรงเรียน ได้แก่ อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องคำนึงถึงความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยห้องเรียน ได้แก่ รูปแบบการจัดที่นั่งนักเรียน การจัดมุมกิจกรรมในห้องเรียน ป้ายนิเทศ ชั้นวางสื่อ อุปกรณ์ มุมเสริมความรู้นักเรียน เป็นต้น

2. บุคลากร ครูควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 2.1 มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีขนบธรรมเนียมทางวิชาการ
- 2.2 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 2.3 มีทักษะการจัดการ
- 2.4 มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้น
- 2.5 มีสุขภาพและบุคลิกดี
- 2.6 ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำเสียงนุ่มนวล อ่อนหวาน มีอารมณ์ขัน

- 2.7 ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความเห็นใจ ความเข้าใจ
- 2.8 มีเจตคติที่ดีต่อการสอน
- 3. การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน
 - 3.1 ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน
 - 3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- 4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบรรยากาศของการเรียนรู้ โดยนำเสนอนวัตกรรมมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้
- 5. การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น
 - 5.1 ผู้บริหารและครูที่เป็นกัลยาณมิตร
 - 5.2 ศูนย์รวมสารสนเทศ
 - 5.3 มุมนิทรรศการ
 - 5.4 พิพิธภัณฑ์การศึกษาในโรงเรียน
 - 5.5 ห้องวิชาการ ห้องปฏิบัติการ
 - 5.6 ห้องสมุด ห้องเกม
 - 5.7 ศูนย์สื่อการศึกษา
 - 5.8 ห้องโสตทัศนูปกรณ์
 - 5.9 อุทยานการศึกษา

สมคิด บางโม (2544 : 139) กล่าวว่า งานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารการศึกษา คือ การบริหารอาคารสถานที่ ถ้าบริหารได้ดี สถานที่เหมาะสม การใช้อาคารและตกแต่งอาคารที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน แล้วย่อมจะทำให้การบริหารงานด้านอื่นๆ ดีไปด้วย การบริหารอาคารสถานที่ ควรคำนึงถึงสถานที่ตั้ง อาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบการ การดูแลบำรุงรักษาอาคาร

สุจิตรา สุนทรทรัพย์ (2545 : 9) ได้กล่าวว่า อาคารเรียนเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนิสิต และช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดสร้างอาคารควรคำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อการเรียนการสอน และเกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด

เกณฑ์มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความสูงของโต๊ะเก้าอี้สำหรับนักเรียนตามที่กรมอนามัยได้กำหนดไว้ในแบบสำรวจสุขภาพนิสิตสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนดังนี้ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย 2548 : 37)

ความสูงของโต๊ะนักเรียน(เซนติเมตร)

50

ความสูงของเก้าอี้(เซนติเมตร)

30

55	35
65	40
75	45

การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้

- มีทางเดินระหว่างแถวของโต๊ะเรียน ไม่น้อยกว่า 45 เซนติเมตร
- แถวริมสุดห่างจากผนังห้อง ไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร
- แถวหน้าห่างจากกระดานดำ ไม่น้อยกว่า 2 เมตร
- โต๊ะเรียนแถวหลังสุดห่างจากกระดานดำ ไม่เกิน 9 เมตร

มาตรฐานจำนวนห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ สำหรับโรงเรียน

โรงเรียน	ห้องส้วม(ที่/คน)	ที่ปัสสาวะ(ที่/คน)	อ่างล้างมือ(ที่/คน)
ประถมศึกษา	ชาย 1/60 หญิง 1/30	ชาย 1/30	ชาย-หญิง 1/50
มัธยมศึกษา	ชาย 1/90 หญิง 1/50	ชาย 1/30	-

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนนั้น เป็นการดำเนินการทางธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด โรงอาหาร อาคารพยาบาล สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ห้องสุขา และอาคารที่พัก เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความร่มรื่น มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสงบ สอดคล้องกับท้องถิ่นมีการสร้างสรรค์ ประหยัดสะดวกสบาย มีความปลอดภัย คำนึงและเกิดประโยชน์ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียน การสอน เสริมสร้างการเรียนรู้แก่นักเรียน

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีประเด็นที่น่าไปสู่ข้อเสนอแนะของการแก้ปัญหาได้ดังนี้ (บุญช่วย จินดาประพันธ์. 2536 : 184-189)

1. ปัญหาแสงสว่างภายในอาคารเรียนมีไม่เพียงพอ เนื่องจากแบบอาคารเรียนไม่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น สร้างอาคารเรียนไม่ถูกทิศทาง อาคารเรียนตั้งอยู่ใกล้สวนไม้ยืนต้นของเอกชนสามารถแก้ปัญหาได้โดยติดตั้งไฟฟ้าภายในอาคาร มีการวางแผนจัดตั้งอาคารให้ถูกทิศทางของแสงและลม การทำสีอาคารเรียนให้เกิดความรู้สึกละมุน รวมทั้งขอความร่วมมือจากเอกชน คือ เจ้าของสวนให้ตัดต้นไม้

2. โรงเรียนขาดสนามกีฬาและสถานที่พักผ่อน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในโรงเรียนให้นักเรียนมีที่พักผ่อน และเพื่อให้นักเรียนรักโรงเรียน มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ สามารถแก้ปัญหาได้โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆทำโครงการเสนอของบประมาณ ร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเพื่อหาเงินสร้าง

3. โรงเรียนต้องการความสะอาดและความร่มรื่นของบริเวณโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียน น่าอยู่ น่าอาศัยและสวยงามเพื่อให้ นักเรียนมีความสุขภาพจิตที่ดีและเพื่อดึงดูดความสนใจจากบุคคลทั่วไป เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน และเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน สามารถแก้ปัญหาได้โดย จัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนโดยร่วมมือจัดทำระหว่างครู ผู้บริหาร นักเรียนและประชาชน ผู้ปกครอง จัดทำโครงการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แบ่งนักเรียนช่วยกันรับผิดชอบเป็นเขต ๆ มีการ ประกวดความสะอาดของบริเวณในภาคเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาการร่วมกันทุกเดือน ดึงชุมชนให้มาร่วมพัฒนาบริเวณโรงเรียน

6. ความหมายและการให้บริการ

6.1 ความหมายของการบริการ

การบริการ เป็นคำที่มีผู้ให้คำจำกัดความหรือให้ข้อคิดไว้ต่างๆ เช่น

การบริการ คือ การทำให้ผู้อื่นชื่นชอบ

การบริการ คือ การทำให้ผู้อื่น ได้รับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการ

การบริการ คือ การทำให้ผู้อื่นที่ใช้เรา รู้สึกความประทับใจ

การบริการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยมีเงื่อนไขแห่ง “การให้” ทั้งที่เป็นสิ่งที่ จับต้องได้และไม่ได้ ด้วยความสะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง และอัธยาศัยดี

การบริการ คือ การขยายตลาด หรือแม้กระทั่งความหมายในเชิงการประชาสัมพันธ์

การบริการ คือ การให้บริการแก่ประชาชน ลูกค้า รวมทั้งอำนวยความสะดวกสบาย เพื่อเป็นการสร้างค่านิยมและภาพพจน์

จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545 : 35-36) กล่าวว่า ด้านการจัดบริการนิสิตเป็นงานที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้นิสิตมีประสบการณ์นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน การจัดดำเนินการที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนนิสิต ได้แก่ บริการทางวิชาการ บริการด้านสุขภาพ บริการให้คำปรึกษา บริการทุนการศึกษา บริการห้องสมุด บริการห้องแล็บคอมพิวเตอร์ บริการห้องปฏิบัติการ โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนิสิต และไม่ใช่เพียงแต่ให้นิสิตเกิดความพึงพอใจเท่านั้น ยังคงต้องมุ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ นิสิตเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

สุมิตรา ชิตามร (2546) ให้ความหมายของงานบริการนิสิตว่า คือ การบริการต่างๆ ที่มหาวิทยาลัย จัดการ ควบคุม ประสานงาน ด้านต่างๆ ให้แก่นิสิต เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก เอื้ออำนวยและส่งเสริมให้นิสิตมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีพัฒนาการในด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม สามารถดำรงชีวิตขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุขในสถานศึกษา

จากแนวคิดอาจสรุปได้ว่า การให้บริการ นักเรียนถือว่าเป็นงานสำคัญและควรได้รับความสนใจอย่างมากเพราะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ นอกเหนือจากการเรียนการสอนซึ่งได้แก่ การจัดบริการแก่นักเรียนด้านส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของผู้เรียน

6.2 หลักการให้บริการ

การให้บริการโดยทั่วไปมีหลักการในการบริการที่ควรคำนึงถึง (กุลชน ธนาพงศธร: 2528) ได้แก่

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ คือ ประโยชน์และบริการที่องค์กรจัดขึ้นให้นั้น จะตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
2. หลักความสม่ำเสมอ คือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆ หยุดๆ ตามความพอใจของผู้ให้บริการหรือผู้ปฏิบัติงาน
3. หลักความเสมอภาค คือ บริการที่จัดนั้นจะต้องให้ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอหน้า และเท่าเทียมกัน ไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มใดในลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด
4. หลักความปลอดภัย คือ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการ จะต้องไม่มากเกินไปกว่าผลที่จะได้รับ
5. หลักความสะดวก คือ บริการที่จัดให้ผู้รับบริการ จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติได้ง่าย สะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก และยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ให้บริการมากจนเกินไป

การบริการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ 16 ของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซึ่งหมายถึง การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

6.2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย เป็นสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็น “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ที่โรงเรียนในสังกัดเทศบาล ทั้ง 3 โรงเรียนได้ดำเนินการอยู่แล้ว 4 ด้าน ได้แก่

6.2.1.1. บริการอนามัยโรงเรียน ซึ่งตัวชี้วัดประกอบด้วย

1. การตรวจสอบสุขภาพนักเรียน เช่น
 - นักเรียนได้รับการตรวจสอบสุขภาพโดยบุคลากรสาธารณสุข อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - ตรวจสอบสุขภาพด้วยตนเองภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ เช่น
 - นักเรียนได้รับการทดสอบสายตาปีละ 1 ครั้ง
 - นักเรียนได้รับการทดสอบการได้ยินอย่างง่าย
 - นักเรียนได้รับการตรวจสอบสุขภาพช่องปากโดยบุคลากรสาธารณสุขหรือครูอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - นักเรียนไม่มีฟันแท้ผุ

- นักเรียนไม่มีภาวะเหงือกอักเสบ
- นักเรียนได้รับวัคซีนป้องกันหัดเยอรมัน คางทูม (MMR)
- นักเรียนที่ไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG) มาก่อนต้องได้รับการฉีดวัคซีน BCG 1 ครั้ง
- นักเรียนที่ไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ บาดทะยัก ไอกรณ (DTP) และวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ (OPV) มาก่อนต้องได้รับตามเงื่อนไข

3. การจัดบริการรักษาเบื้องต้น เช่น

- นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพได้รับการรักษา
- นักเรียนที่เจ็บป่วยเกินขอบเขตการบริการของห้องพยาบาลได้รับการส่งต่อเพื่อการรักษา

6.2.1.2 สุขศึกษาในโรงเรียน ตัวชี้วัดประกอบด้วย

1. นักเรียนได้รับการฝึกทักษะในเรื่องต่อไปนี้

- การรักษาความสะอาดของร่างกาย
- การล้างมือ
- การเลือกอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
- การไม่รับประทานอาหารที่มีสารอันตราย
- การหลีกเลี่ยงสารเสพติด
- การป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย
- การหลีกเลี่ยงการพนัน การเที่ยวกลางคืน
- การจัดการอารมณ์ของตนเอง
- ความปลอดภัยในชีวิตและการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

2. มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ ด้านสุขภาพในโรงเรียน เช่น

- เสี่ยงตามสาย การรณรงค์ ป้ายนิเทศ นิทรรศการ แจกเอกสาร ฯลฯ

3. นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์

4. นักเรียนทุกชั้นไม่เป็นเหา

6.2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- นักเรียนมีส่วนสูงตามเกณฑ์อายุอยู่ในเกณฑ์ดี
- นักเรียนมีน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงอยู่ในเกณฑ์ดี
- นักเรียนที่พบว่ามีความผิดปกติได้รับการแก้ไข
- นักเรียนได้รับยาเม็ดเสริมธาตุเหล็ก 1 เม็ดต่อสัปดาห์
- นักเรียนได้รับการตรวจภาวะขาดสารอาหารไอโอดีนโดย

วิธีคลำคอปีละ 1 ครั้ง

- นักเรียนได้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ทุกวัน
- นักเรียนได้ดื่มนมทุกวัน
- นักเรียนมีความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการและความปลอดภัย
- การจำหน่ายอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพ
- มาตรฐานสุขาภิบาลอาหารของโรงอาหารในโรงเรียน

6.2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ ตัวชี้วัดประกอบด้วย

1. มีสถานที่และอุปกรณ์ออกกำลังกายที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
2. จัดกิจกรรมออกกำลังกายสำหรับนักเรียนและ/หรือประชาชน
3. มีชมรม/ชุมนุม/กลุ่ม จัดกิจกรรม ออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการในโรงเรียน
4. นักเรียนได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ตามเกณฑ์ทดสอบที่ได้รับการยอมรับ
5. นักเรียนมีสมรรถภาพทางกายผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
6. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทดสอบสมรรถภาพทางกายและติดตามความก้าวหน้า

6.2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน

6.2.2.1 ความหมายของความปลอดภัย

มีผู้ให้ความหมายความปลอดภัยไว้หลายท่านโดยสรุปได้ดังนี้

ดิเรก หุ่นสุวรรณ (2530 : 10) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การป้องกัน และการแก้ไขอุบัติเหตุด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้รอดพ้นจากอันตรายหรือการบาดเจ็บ

โสภณ เสือพันธ์ (2533 : 2) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากอุบัติเหตุทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

รัตนะ อุทัย (2533 : 3) ความปลอดภัย หมายถึง การที่ร่างกายปราศจากอุบัติเหตุใดๆหรือทรัพย์สินปราศจากความเสียหายใดๆ

นภาพรพรณ อุณาบูล (2540 : 20) ให้ความหมาย ความปลอดภัยในโรงเรียนว่า หมายถึง การป้องกัน การฝึกหัดและการบริการที่มุ่งถึงความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียนโดยดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กปลอดภัยทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ไปและกลับ ระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย

สรุปได้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการต่างๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

6.2.2.2 จุดมุ่งหมายของการให้บริการความปลอดภัย

นภาพรณ อุณาภูล (2540 : 22) ให้จุดมุ่งหมายของการบริการด้านความปลอดภัยไว้ว่าเป็นการบริการเพื่อตรวจหา ป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ใดๆ ก็ตามซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์สำหรับในโรงเรียน โดยทั่วไปที่ให้บริการความปลอดภัยมีจุดมุ่งหมายสำคัญดังนี้

1. ตรวจสอบสิ่งต่างๆ สภาพแวดล้อมที่อาจทำให้เด็กเกิดอุบัติเหตุและอันตรายอยู่ในสภาพและสถานการณ์ปกติ
 2. ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นต่อเด็ก บุคลากรในสถานศึกษา
 3. รักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก บุคลากรขณะที่อยู่ในสถานศึกษาขณะเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน
 4. ให้ความรู้ในการป้องกันรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองและผู้อื่น
 5. ปลุกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สินตนเอง และผู้อื่นให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี และมีเจตคติที่ดีในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย
 6. สร้างความมั่นใจ และความสบายใจให้แก่ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- ดูแล

6.2.2.3 แนวทางการดำเนินงานบริหารความปลอดภัย

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีแนวในการดำเนินการบริหารความปลอดภัยที่สำคัญ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 139-140) ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการให้บริการความปลอดภัยของโรงเรียน ควรชัดเจนและเป็นที่รู้จักกันในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรจัดพิมพ์ข้อมูลโรงเรียนให้ชัดเจนและเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
2. กฎ ระเบียบด้านความปลอดภัย ผู้บริหารต้องศึกษากฎ ระเบียบต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดบริการและดำเนินการเรื่องความปลอดภัยให้ครอบคลุมและถูกต้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยเรื่องรถรับส่งนักเรียนของกรมขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม และระเบียบว่าด้วยการพานักเรียนออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ของกระทรวงศึกษาธิการ
3. การดำเนินการ การวางแผนเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เมื่อมีวัตถุประสงค์ในการบริหารงานบริการด้านความปลอดภัยชัดเจน มีนโยบายชัดเจน การที่จะดำเนินการได้ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตามนี้

3.1 การวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจน และครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก

3.2 ความต่อเนื่องในการตรวจสอบสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์
ต่างๆให้อยู่ในสภาพที่ดี

3.3 การให้การศึกษแก่เด็กและเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในโครงการ
รักษาความปลอดภัย

3.4 จัดระบบข้อมูลและการรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุหรืออันตรายที่เกิดขึ้น

3.5 อบรมและเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกันรักษาความปลอดภัย

3.6 กิจกรรมต่างๆที่จัดภายในโรงเรียนควรสอดแทรกเรื่องการรักษาความ
ปลอดภัยเข้าไปด้วย

3.7 สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก

3.8 มีการประสานงานระหว่างบุคลากร

3.9 มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ

4. การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องตามเวลา
การดำเนินการเพื่อดูว่าการบริการด้านความปลอดภัยนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตาม
ประเมินผลการบริการด้านความปลอดภัยสามารถทำได้เป็นระยะๆโดยสังเกต สอบถาม ทดสอบ
ภาคปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลอุบัติเหตุ และตรวจสอบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร
เรียน

การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนมากที่สุด ซึ่งมี
กลวิธีในการดำเนินการดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541:112 -
114)

1. จัดสิ่งแวดลอมต่างๆ นอกห้องเรียนให้สะอาด ปลอดภัยและถูกหลักสุขาภิบาลโดย
การปรับปรุงดูแลบริเวณโรงเรียน สนามเป็นที่ราบ ไม่ให้มีน้ำขังตลอดเวลา ตึกอาคารเรียนตลอดจน
อาคารต่างๆ ในโรงเรียน ต้องมีความแข็งแรงมั่นคงโดยได้รับการซ่อมแซมอยู่เสมอส่วนประกอบของ
อาคารเรียน เช่น บันได ระเบียงห้อง ต้องได้รับการดูแลรักษาความสะอาด ไม่มีสิ่งของวางเกะกะซึ่ง
เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุ สระน้ำ โรงอาหาร โรงยิม ห้องประชุม รวมทั้งห้องเรียนและกิจกรรมต่างๆ
ควรได้รับการตรวจตรา ซ่อมแซมดูแล และหาทางป้องกันอุบัติเหตุอยู่เสมอ มีอุปกรณ์ดับเพลิงใน
สภาพดีใช้งานได้ อยู่ในบริเวณที่หยิบใช้สะดวก ประจำอาคารต่างๆ นอกจากนั้นโรงเรียนควรจัดแยก
พื้นที่ที่ใช้ทำกิจกรรมออกเป็นสัดส่วน เช่น แบ่งเนื้อที่ไว้สำหรับการจอดรถเนื้อที่สำหรับจัดกิจกรรม
กลางแจ้ง และควรมีเครื่องหมายจราจรที่จำเป็นติดไว้มองเห็นชัดเจน มีการกำหนดข้อปฏิบัติ และจัด
นักเรียนช่วยเป็นเจ้าหน้าที่หน้าโรงเรียน ภายใต้ความควบคุมของครู

2. วางแผนป้องกัน ได้แก่ การจัดการป้องกันตามสถานที่ต่างๆ ที่น่าจะก่อให้เกิด
อันตรายแก่นักเรียน รวมทั้งเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ อันอาจจะเกิดขึ้นได้จากการ
วางแผนป้องกัน โดยจัดให้มีการตรวจสอบสภาพและอาการผิดปกติของนักเรียนเป็นประจำและหา
สาเหตุของการเจ็บป่วย จัดตั้งกฎเกณฑ์ตลอดจนข้อห้าม เช่น ห้ามเข้าไปในบริเวณที่กำลังมีการ
ก่อสร้างอาคาร บริเวณสระน้ำ หรือข้อบังคับ มิให้นักเรียนกระทำการใดสิ่งหนึ่งที่น่าจะก่อให้เกิด

อุบัติเหตุได้ เช่น การวิ่งตามระเบียงหรือบันได ติดป้ายประกาศเกี่ยวกับคำเตือน ตามสถานที่ที่คิดว่าค่อนข้างจะเป็นอันตรายต่อเหล่านักเรียน เช่น สนาม บันได มุมอาคาร สายไฟ สถานที่ก่อสร้าง

3. จัดบริการความปลอดภัย โดยการดูแลความปลอดภัยในการเล่น รวมทั้งตรวจสอบความสึกหรอ และแก้ไขความชำรุดทรุดโทรมของสิ่งต่างๆ อันอาจเกิดอันตรายขึ้นได้จัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกัน และควบคุมอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ เช่น มีเครื่องดับเพลิง เตรียมพร้อมอยู่เสมอ รวมทั้งวางแผนป้องกันไว้ล่วงหน้าด้วยโดยศึกษาจากบันทึกประจำวันของครูและสถิติอุบัติเหตุของโรงเรียน ตรวจสอบตราสอดส่องไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่อาจเกิดภัยหรืออันตรายเข้ามาในโรงเรียน เช่น วัตถุระเบิด อาวุธ ของมีคมเครื่องประดับหรือของมีค่า มีห้องพยาบาลสำหรับบริการช่วยเหลือ และให้การปฐมพยาบาลเมื่อเวลาเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งการควบคุมการใช้สารเคมี และการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อุปกรณ์ไฟฟ้า ของมีคม

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 26) ยังได้กล่าวถึงมาตรการป้องกันความปลอดภัย สนามเด็กเล่นไว้ดังนี้

1. รักษาความสะอาดโดยรอบ ให้ปราศจากเศษวัสดุที่จะทำให้เกิดอันตราย เช่น เศษตะปูไม้เสียบลูกชิ้น เศษแก้ว
2. ตัดหญ้าอย่างสม่ำเสมอไม่ให้หญ้ารกเพื่อป้องกันสัตว์ร้ายต่างๆ
3. หมั่นตรวจพื้นสนามหญ้าให้อยู่ในสภาพดีไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ
4. หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์เด็กเล่น ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน หากพบว่าชำรุดให้รีบดำเนินการแก้ไข หรือนำออกจากสนามโดยทันที
5. มีการควบคุมการเล่นเครื่องเล่นแต่ละชนิดอย่างถูกวิธี และกำหนดข้อปฏิบัติในการเล่นของนักเรียน โดยเครื่องเล่นบางประเภทสำหรับเด็กเล็กควรห้ามเด็กโตไปเล่นเครื่องเล่นบางประเภทสำหรับเด็กโตควรห้ามเด็กเล็กเข้าไปเล่น เครื่องเล่นบางประเภทที่เล่นร่วมกันได้ ควรกำหนดให้เด็กโตควรช่วยเหลือเด็กเล็ก
6. ให้ความรู้และแนวปฏิบัติแก่นักเรียนในกรณีที่นักเรียนพบสิ่งแปลกปลอมซึ่งอาจเป็นวัตถุระเบิด หรือวัตถุอันตรายอื่นๆ

6.2.2.4 หน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัย

วิจิตร บุนนยะโหดระ (2527 : 322) กล่าวว่าหน้าที่หลักของโรงเรียนที่เกี่ยวกับความปลอดภัยมี 3 ประการ คือ

- 1) จัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ สนาม วัสดุอุปกรณ์หรือกิจกรรมทั้งหลายก็ตาม

2) จัดบริการที่เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างพอเพียงและเหมาะสม เช่นให้มีครูเวรดูแลความปลอดภัย จัดให้มีหัวหน้าพยาบาล อุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลและมีความรู้ ความชำนาญในการให้การปฐมพยาบาลที่ถูกต้องแก่นักเรียนเมื่อได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น

3) การสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนควรเป็นแบบบูรณาการ การสอนแบบนี้มีลักษณะหลายวิชาต่าง ๆ กันออกไปและไม่มีการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะนำความรู้เหล่านั้นมาสังเคราะห์ขึ้นใหม่ เพื่อสอนหัวข้อต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น “ตัวเรา” “ชีวิตในบ้าน” “สิ่งแวดล้อมรอบตัว” เป็นต้น หลักสูตรแบบบูรณาการจะเป็นโอกาสสอน เกี่ยวกับสวัสดิภาพในแง่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการสอนเหล่านี้

พนัส หันนาคินท์ (2529 : 321-323) กล่าวถึง บทบาทของโรงเรียนที่จะต้องรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมทั้งบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียนด้วย ความปลอดภัยดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรม มาตรการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนนั้นได้แก่ ความพยายามป้องกันและขจัดสิ่งที่อาจเป็นภัยแก่นักเรียน เช่น รวบบันไดซากรุดก็จะต้องรีบซ่อมแซม พัดลมติดอยู่เพดานก็ต้องดูแลให้แข็งแรง มั่นคง นอกจากนั้นยังเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องให้ความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับวิธีรักษาความปลอดภัยในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย เช่นการรักษาความปลอดภัยในการจราจร รู้จักการปฐมพยาบาลที่จะทำให้ตัวเองหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน มาตรการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียนที่จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน ทั้งในด้านการป้องกันและขจัดภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น หน่วยดับเพลิง เจ้าหน้าที่จราจร และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น

ศูนย์วิจัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ร่วมกับเครือข่ายวิจัยสุขภาพ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้จัดทำ “ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น” ซึ่งประกอบด้วย อุปกรณ์เครื่องเล่น การติดตั้ง การบำรุงรักษา และผู้ดูแลการเล่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการขยายผลการศึกษาสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมาตรฐานสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เผยแพร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นหรือจัดสร้างสนามเด็กเล่นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนในสังกัดหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตามหนังสือราชการของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท 0892.3/ว 375 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 ซึ่งสาระสำคัญโดยสรุปเกี่ยวกับ “ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น” ดังนี้

การป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น จะต้องประกอบด้วย อุปกรณ์เครื่องเล่นที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับอายุของเด็ก สนามที่ดูดซับพลังงานเพื่อลดการบาดเจ็บจากการตก การติดตั้งที่ถูกต้อง การตรวจสอบและการบำรุงรักษาและมีผู้ดูแลในขณะที่เล่น ดังนี้

1. เครื่องเล่นปลอดภัย

- อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามต้องได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับอายุและพัฒนาการของเด็กโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เด็กก่อนวัยเรียน(อายุ 2-5 ปี) และเด็กในวัยเรียน (อายุ 5-12 ปี)
- เพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากการตกและก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่รุนแรงของศีรษะและสมอง ระยะความสูงจากพื้นสนามถึงพื้นยกระดับของเครื่องเล่นในสนาม สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนไม่ควรเกิน 1.20 เมตร และสำหรับเด็กในวัยเรียนไม่ควรเกิน 1.80 เมตร
- ในกรณีที่เครื่องเล่นสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน มีความสูงจากพื้นยกระดับมากกว่า 50 เซนติเมตร หรือเครื่องเล่นสำหรับเด็กวัยเรียนที่มีความสูงมากกว่า 75 เซนติเมตร จะต้องมีการวางกันตกหรือผนังกันตก
- การออกแบบบันได และราวบันไดชนิดต่างๆ ต้องคำนึงถึงระยะก้าว ระยะโหน การกำมือเพื่อยึดเหนี่ยวของเด็กในวัยต่างๆ
- เพื่อป้องกันการติดและกีดขวางการหายใจ ช่องต่างๆ จะต้องเล็กกว่าศีรษะของเด็กที่จะลอดเข้าไปได้หรือใหญ่พอที่ศีรษะจะไม่เข้าไปติดค้าง คือ ช่องต้องมีขนาดน้อยกว่า 9 เซนติเมตร หรือมากกว่า 23 เซนติเมตร
- เพื่อป้องกันการที่เท้าหรือขาเข้าไปติด พื้นที่ดินหรือวิ่ง จะต้องมีส่วนว่างไม่เกิน 3 เซนติเมตร
- เพื่อป้องกันนิ้วเข้าไปติด โดยการแห่หรือลอด จะต้องไม่มีช่องว่างขนาด 0.5 – 1.2 เซนติเมตร
- เพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากการชนกระแทก อุปกรณ์เคลื่อนไหวเช่น ชิงช้า ที่นั่ง จะต้องทำด้วยวัสดุที่ไม่แข็ง
- น็อต – สกรูที่ใช้ในการยึดเครื่องเล่นสนาม จะเป็นระบบกันคลาย โดยต้องออกแบบให้ซ่อนหัวน็อตหรือปลายหัวน็อตที่มีส่วนยื่นไม่เกิน 8 มิลลิเมตร
- วัสดุที่ใช้ต้องไม่เป็นพิษ และมีสารโลหะหนักเจือปนไม่เกินกว่าค่ามาตรฐานในการเล่น

2. พื้นสนามปลอดภัย

- พื้นสนามเป็นปัจจัยความปลอดภัยที่สำคัญมากที่สุด พื้นสนามที่ดีต้องประกอบด้วยวัสดุอ่อนนุ่ม ดูดซับพลังงานได้ คือ ทราย โดยพื้นทรายต้องมีความหนาไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร สำหรับเครื่องเล่นสูงไม่เกิน 1.20 เมตร หากเครื่องเล่นสูงเกินกว่าที่กำหนด พื้นทรายต้องมีความหนาไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร นอกจากนั้น พื้นสนามที่ดีอาจทำจากยางสังเคราะห์หรือวัสดุอื่นที่มีการทดสอบแล้ว พื้นสนามที่เป็นพื้นแข็งเช่น ซีเมนต์ อิฐสนาม ก้อนกรวด ยางมะตอย ทรายอัดแข็ง

พื้นหญ้าธรรมชาติ จะมีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บศีรษะรุนแรง

- การออกแบบพื้นที่ปลอดภัย ต้องคำนึงถึง การวางผัง ความหนาแน่น พื้นที่ว่าง ทิศทางของเครื่องเล่นและการใช้งาน ระยะห่างของเครื่องเล่นและชนิดของเครื่องเล่น พื้นที่การตก ระยะว่างอิสระ และพื้นที่การสัญจร

- พื้นที่การตก ต้องไม่มีสิ่งกีดขวางอันจะก่อให้เกิดอันตรายเมื่อเด็กตกจากเครื่องเล่น โดยควรเป็น 1.50 เมตร โดยรอบเครื่องเล่นที่มีพื้นที่ยกระดับสูงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 เมตร หากสูงเกินกว่า 1.50 เมตร พื้นที่การตกควรเป็น 1.80 เมตร โดยรอบ

3. การติดตั้งเครื่องเล่นสนาม

- ต้องสามารถรับแรงสูงสุดที่กระทำต่อตำแหน่งที่ออกแบบสำหรับใช้งาน ต้องไม่เกิดการพลิกคว่ำ เอียง เลื่อน หรือเคลื่อนตัวได้

- ความแข็งแรงในการยึดหรือฝังฐานของเครื่องเล่นสนามถือเป็นหัวใจสำคัญในการติดตั้งเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดจะถูกออกแบบฐานรากที่มีขนาด ความลึกที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับน้ำหนักและแรงที่กระทำในเครื่องเล่นสนามนั้นๆ

4. การตรวจสอบและบำรุงรักษา

- มีการตรวจสอบเบื้องต้นด้วยสายตาและการสัมผัสอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกวัน
- ตรวจสอบพร้อมบันทึกเป็นหลักฐานทุก 3 เดือน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลสนามและผู้ดูแลเด็กโดยตรวจสอบตามเอกสารคำแนะนำการตรวจสอบ(inspection check list)

- มีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญทางวิศวกรรมตรวจสอบและบันทึกเป็นหลักฐานทุก 1 ปี

- มีการจัดหลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่ติดตั้ง และตรวจสอบสนามเด็กเล่นโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. ผู้ดูแลเด็ก

- ต้องมีการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กและ พัฒนาการของเด็ก การใช้เครื่องเล่น การระวังการบาดเจ็บ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

- สัดส่วนผู้ดูแลเด็กกับจำนวนเด็กเล็กเท่ากับ 1 : 20 และผู้ดูแลเด็กกับจำนวนเด็กโตเท่ากับ 1 : 50

- มีการจัดหลักสูตรอบรมผู้ดูแลเด็กในขณะที่เล่น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า โรงเรียนจะต้องรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน โดยการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย จัดบริการความปลอดภัยให้เพียงพอและเหมาะสม และสอนสวัสดิศึกษาให้นักเรียน ถ้าบริการความปลอดภัยเพียงพอและเหมาะสม ตลอดจนติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกโรงเรียนที่จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนได้ เช่น หน่วยงานดับเพลิง เป็นต้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

สร้อยพันธ์ ศรีประจักษ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ตามการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมี 3 ลักษณะ คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางวัตถุ ได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียนหรือองค์ประกอบอื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนระบบแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศ

2. สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู อาจารย์กับนักเรียน

3. สภาพแวดล้อมด้านการบริหารและการจัดการ หมายถึง บรรยากาศสภาพการดำเนินการใด ๆ ที่จะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน ในลักษณะของการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารกับครู ครูกับครู ครูกับบุคลากรที่ทำงานต่าง ๆ ในโรงเรียน และกับบุคคลภายนอกที่มาเยือน

จรรยา นุ่มมล (2536) ได้เสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ดังนี้ โรงเรียนเป็นสถานที่เด็กจะต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่วันละไม่น้อยกว่า 6-7 ชั่วโมง เป็นเวลา 3-6 ปี และโรงเรียนก็มีใช้เป็นเพียงที่คุ้มแดด คุ้มฝน มีโต๊ะและที่นั่งตลอดจนอุปกรณ์การสอนเท่านั้น แต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กในด้านเป็นตัวอย่างแก่เด็ก สิ่ง que เด็กพบเห็นที่โรงเรียนในระยะยาววัยจะอยู่ในความทรงจำของเด็กไปตลอดอายุขัย ฉะนั้น จึงนับได้ว่าโรงเรียนเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ ทัศนคติ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไป จนถึงชีวิตการทำงานของเด็กทุกคน และประการสำคัญที่สุดโรงเรียนและลักษณะสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ จะมีผลต่อสุขภาพพลานามัย และความปลอดภัยต่อชีวิตของเด็กในโรงเรียนตลอดจนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชนนั้นอีกด้วย

การจัดโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะจึงควรคำนึงถึงหลัก 3 ประการ คือ 1) ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและภัยอันตราย 2) ให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อและ 3) ให้เป็นที่น่าสบายใจและส่งเสริมสุขภาพจิต ตลอดจนสนองตอบอารมณ์อันจะทำให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่และได้ผล

กนกรัตน์ นาคนฤทัย (2540 : 110) ได้ศึกษาความเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพาณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมากและด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

ทวีศิลป์ สารแสน (2543) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอน 4 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพของครู เทคนิคการสอน ความรู้และประสบการณ์การสอนของครู และการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า ด้านความรู้และประสบการณ์การสอนของครูเป็นอันดับหนึ่ง และอันดับสุดท้ายคือด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านความรู้และประสบการณ์การสอนของครูมากเป็นอันดับหนึ่ง สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนในระดับสูงและมีทิศทางของความสัมพันธ์อยู่ในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับหนึ่งคือด้านความรู้และประสบการณ์การสอนของครู และอันดับสุดท้ายคือด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

ศิริมา แสงอรุณ (2544) ได้ศึกษาสุขภาพส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีสุขภาพส่วนบุคคลอยู่ในระดับดี และนักเรียนที่มีเพศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพส่วนบุคคล เจตคติเกี่ยวกับสุขภาพส่วนบุคคล การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง และการกระตุ้นเตือนของครูต่างกัน มีสุขภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง สภาพครอบครัว จำนวนพี่น้องของนักเรียน ลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีสุขภาพส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน

สมิตรา ชิตามร (2546 : 70) ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม ใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการนิสิต และด้านกิจกรรมนิสิต ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะมีกลุ่มนิสิตที่ศึกษาต่างคณะกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ต่างกัน

สุพล อนามัย (2549) ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จำแนกตามโรงเรียนเอกชนพบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่สุดคือมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป มีพื้นที่และอุปกรณ์การเล่นน้อยกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูเสนอแนะว่า ควรพิจารณารับนักเรียนในปริมาณพอเหมาะ จัดมุมสนามหญ้าให้นักเรียนได้พักผ่อน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกและควรมีกิจกรรมที่พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟอล์คและบอลลิง (Falk ;& Balling. 1982 : 22-28). ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมในการศึกษาค้นคว้านอกสถานที่ ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการทดลองกับนักเรียนจำนวน 96 คน ที่เรียนอยู่ในระดับ 3 และระดับ 5 ด้วยการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งไปศึกษาค้นคว้าในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงทั้งวัน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนนอกห้องเรียนระหว่างชั่วโมงที่เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยประสบการณ์ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ส่วนการวัดด้วยการสังเกตพบว่า พฤติกรรมต่างๆจะเปลี่ยนไปตามอายุ และสภาพแวดล้อมจากแบบจำลองที่จัดทำขึ้น ได้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของการเรียนรู้และพฤติกรรมที่มีผลต่อขีดขั้นของการพัฒนาการและความแปลกใหม่ของสิ่งแวดล้อม

ลันท์ (Lundt. 1989 : 1740). ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของแนวคิดต่อตนเอง ลักษณะทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเมืองมอนทานา ตะวันตก ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพบว่า ลักษณะทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสำคัญเท่าๆ กันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเมื่อใดที่มีการคาดการณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเมื่อนั้นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีผลถึง 55 % ในขณะที่ลักษณะทางบ้านมีผล 45% นอกเหนือจากอิทธิพลโดยตรงเหล่านี้แล้ว ยังมีอิทธิพลทางอ้อมซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การเลี้ยงดู การทุ่มเทให้ได้เกรดที่ดี เวลาที่ใช้ในการทำการบ้าน การแบ่งชั้นเรียน การคาดหวังของครู ความพอใจของครูที่มีต่อสภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนและการร่วมกิจกรรมต่างๆของนักเรียน การวิจัยยังได้พบว่า การวัดความศรัทธาตนเองที่เจาะจง และการใฝ่ศึกษา ยังเป็นตัวบ่งชี้ในเรื่องของแนวคิดต่อตนเองได้ดีกว่าคำถามทั่วไปในเรื่องของความศรัทธาตนเองอีกด้วย

วูร์น (มันทนา แขวงโสภา. 2538: 57; อ้างอิงจาก Vroon. 1990 : 240). ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยด้านศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย โดยสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัยใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตกของประเทศอเมริกา พบว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อบุคคลและการปรับตัวตามธรรมชาติ วิทยาลัยขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้าด้วยกันเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ผลการวิจัยนี้เป็นข้อสรุปสำหรับนโยบายทางการศึกษา ให้คำจำกัดความถึงสภาพแวดล้อมที่

เหมาะสมของวิทยาลัยขนาดเล็กและใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับนักปฏิบัติในการสร้างทฤษฎีใหม่และเป็นหัวข้อวิจัยในอนาคตต่อไป

บุฟโฟ (Buffo: 2005). ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับความปลอดภัยภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชานเมือง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 3,843 คน จำนวน 531 คน และผู้ปกครองจำนวน 271 คน ข้อมูลของการศึกษานี้ได้รับจากแหล่งที่มา 3 ที่ คือ 1) เอกสารที่จำเป็นในการสำรวจเพื่อประเมิน 2) การสำรวจจากนักจิตวิทยาของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย และ 3) การหากิจกรรมที่สัมพันธ์กันของทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนน้อยกว่าครูและผู้ปกครอง นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 รับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของพวกเขา น้อยกว่านักเรียนเกรด 4 โดยนักเรียนมักจะรับรู้ว่ามีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความปลอดภัยน้อยและจากการศึกษายังพบว่า ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษมีการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่ไม่มีชั้นเรียนพิเศษ รูปแบบของการค้นพบทั้งหมด ชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะมีการรับรู้ในเชิงสร้างสรรค์ต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนน้อย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความคิด ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ดีย่อมมีส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีความพอใจและศึกษาในโรงเรียนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงประโยชน์และความสำคัญของเรื่องนี้ จึงทำการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลนครนายก และเพื่อให้การศึกษามีความเป็นไปตามวัตถุประสงค์วิจัยที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่บุคลากรในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3 โรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 97 คน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวนคน)
1. เทศบาล 1 วัดศรีเมือง	62
2. เทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า	15
3. เทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ	20
รวม	97

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (2548 :16-26) และแบบสอบถามสุพล อนามัย (2549 :114 – 119) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน จำนวน 1 ข้อ เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือระดับการปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลนครนายก

3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (2548 : 16-26) และแบบสอบถามของสุพล อนามัย (2549 :114-119) โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ

2. ศึกษามาตรฐานตัวชี้วัดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย

3. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

4. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการตามลักษณะที่จะวัด

5. สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องตามที่นิยามไว้เพื่อใช้วัดสภาพแวดล้อมและการบริการ

6. นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นตามข้อ 5 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว มาดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ง) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามที่ได้นิยามไว้ในแต่ละตอน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item - Objective Congruence)

8. ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 45 ข้อและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

9. นำแบบสอบถามในข้อ 7 ที่ผ่านการคัดเลือก และแก้ไขปรับปรุงจำนวน 45 ข้อมา

จัดพิมพ์เป็นฉบับแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนอนุบาล นครนายกที่โรงเรียนมีสภาพการจัดการเรียนการสอนและเข้าโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแต่เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่า จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราค (Cronbach) โดยรวมเท่ากับ 0.83 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เท่ากับ 0.88 และด้านการ บริการเท่ากับ 0.95 นำมาจัดพิมพ์เป็นต้นฉบับเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแจ้งไปยังเทศบาล นครนายก เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัด
2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ได้รับอนุญาตแล้วจากเทศบาลนครนายก ส่งไปถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนายก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่างในโรงเรียน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเองและขอความร่วมมือจากครูใน การตอบแบบสอบถามจำนวน 97 ฉบับและนัดวันมารับแบบสอบถามคืน
4. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยตรวจสอบความถูกต้องของการตอบ แบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมา วิเคราะห์ข้อมูล
5. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 97 ชุด โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง จำนวน 62 ชุด โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่าจำนวน 15 ชุด และโรงเรียนเทศบาล 3 จำนวน 20 ชุด ได้รับคืน มาทั้งสิ้น 97 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ รายด้าน และในภาพรวมโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดให้คะแนน ตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	มาก	ให้	4 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	ปานกลาง	ให้	3 คะแนน

ระดับการปฏิบัติ	น้อย	ให้	2 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง ระดับการปฏิบัติ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติ	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติ	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติ	น้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐาน

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์เพื่อหาระดับของการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ

โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนโรงเรียน
3. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย(Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

2. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนแห่งที่ 1 แทน โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง

โรงเรียนแห่งที่ 2 แทน โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า

โรงเรียนแห่งที่ 3 แทน โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ

3. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างรายละเอียดปรากฏดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อมูล	จำนวน (N=97)	ร้อยละ
โรงเรียนเทศบาล		
โรงเรียนแห่งที่ 1	62	63.9
โรงเรียนแห่งที่ 2	15	15.5
โรงเรียนแห่งที่ 3	20	20.6
รวม	97	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 97 คน อยู่โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง ร้อยละ 63.9 รองลงมา คือโรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ ร้อยละ 20.6

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ผลการวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก รายละเอียดปรากฏดังตาราง 3 – 6 ดังนี้
 ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก โดยรวมและจำแนกตามรายด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.71	0.53	มาก	
1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	3.75	0.53	มาก	
1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.67	0.59	มาก	
2. ด้านการบริการ	3.85	0.50	มาก	
2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3.93	0.50	มาก	
2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน	3.99	0.56	มาก	
2.1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน	4.04	0.54	มาก	
2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.90	0.57	มาก	
2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	3.80	0.63	มาก	
2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน	3.81	0.53	มาก	
2.2.1 ภายในอาคารเรียน	3.73	0.57	มาก	
2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน	3.88	0.57	มาก	
รวม	3.81	0.51	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่าการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D.= 0.51) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการบริการ มีการปฏิบัติระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.71 – 4.04 และ S.D. อยู่ระหว่าง 0.50 – 0.63)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน
 แห่งที่ 1 สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก โดยรวมและจำแนกตามรายด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.77	0.53	มาก	
1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน		3.82	0.53	มาก
1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		3.72	0.60	มาก
2. ด้านการบริการ		3.91	0.46	มาก
2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3.98	0.48	มาก	
2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน		4.07	0.50	มาก
2.1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน		4.08	0.55	มาก
2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย		4.00	0.52	มาก
2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ		3.79	0.60	มาก
2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน	3.88	0.48	มาก	
2.2.1 ภายในอาคารเรียน		3.85	0.51	มาก
2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน	3.91	0.54	มาก	
รวม		3.85	0.50	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=0.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.53 และ $\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.46) สำหรับด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีการปฏิบัติระดับ มาก ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.53 และ $\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.60) ด้านบริการพบว่า การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน มีการปฏิบัติระดับมากทุกรายการ เช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.79 – 4.08 และ S.D. อยู่ระหว่าง 0.50 – 0.54)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน
 แห่งที่ 2 สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก โดยรวมและจำแนกตามรายด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.70	0.55	มาก	
1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน		3.65	0.53	มาก
1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		3.76	0.61	มาก
2. ด้านการบริการ		3.86	0.55	มาก
2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย	4.01	0.51	มาก	
2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน		4.12	0.54	มาก
2.1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน		4.12	0.47	มาก
2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย		3.90	0.56	มาก
2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ		3.91	0.70	มาก
2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน	3.79	0.61	มาก	
2.2.1 ภายในอาคารเรียน		3.63	0.61	มาก
2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน	3.94	0.69	มาก	
รวม		3.87	0.55	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2 สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 0.87, S.D. = 0.55$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.55$ และ $\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.55$) สำหรับด้านการจัดสภาพแวดล้อมพบว่าการปฏิบัติระดับ มาก ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.53$ และ $\bar{X} = 3.76, S.D. = 0.61$) ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยพบว่า มีการปฏิบัติมากทุกรายการ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.90 - 4.12 และ S.D. อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.70) ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนมีการปฏิบัติระดับมาก ทั้งความปลอดภัยภายในอาคารเรียน และความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน ($\bar{X} = 3.63, S.D. = 0.61$ และ $\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.69$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน
 แห่งที่ 3 สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก โดยรวมและจำแนกตามรายด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.53	0.50	มาก	
1.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน		3.59	0.51	มาก
1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		3.47	0.56	ปานกลาง
2. ด้านการบริการ		3.64	0.54	มาก
2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3.71	0.51	มาก	
2.1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน		3.67	0.67	มาก
2.1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน		3.84	0.52	มาก
2.1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย		3.58	0.64	มาก
2.1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ		3.76	0.68	มาก
2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน	3.60	0.59	มาก	
2.2.1 ภายในอาคารเรียน		3.45	0.63	ปานกลาง
2.2.2 ภายนอกอาคารเรียน	3.76	0.61	มาก	
รวม		3.67	0.53	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3 สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.67, S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดสภาพแวดล้อมมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.53, S.D.= 0.50) แต่การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.47, S.D.= 0.56) การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.59, S.D.= 0.51) ด้านการบริการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.64, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนมีการปฏิบัติระดับมากทั้งสองรายการ ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 0.51 และ $\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 0.59) สำหรับด้านความปลอดภัยของผู้เรียนพบว่าความปลอดภัยภายในอาคารเรียนมีการปฏิบัติระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45, S.D.= 0.63)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกตาราง 7 – ตาราง 30

ตาราง 7 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (N =29)	
1. โรงเรียนมีบริเวณกว้างและไม่มีรั้วกันทำให้มีทางเข้าออกหลายทาง	10	34.48
2. ที่นั่งพักผ่อนนักเรียนไม่เพียงพอ	5	17.24
3. ปริมาณขยะในโรงเรียนมากและส่งกลิ่นรบกวน	4	13.79
4. สภาพถนนเป็นดินและพื้นสนามมีฝุ่นมากมีผลต่อสุขภาพนักเรียน	3	10.34
5. ที่ตั้งของอาคารเรียนกระจัดกระจายทำให้การโรงดูแลรักษาความสะอาดไม่ทั่วถึง	2	6.88
6. มีอาคารไม้เก่าทรุดโทรมอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้	2	6.88
7. ขาดอาคารเอนกประสงค์สำหรับจัดกิจกรรมต่างๆ	2	6.88
8. โรงเรียนใกล้ชุมชนและถนนใหญ่ทำให้มีมลภาวะทางเสียงมีผลต่อการเรียนการสอน	1	3.44
9. ขาดต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาเวลานักเรียนทำกิจกรรมกลางแจ้งหรือเรียนวิชาพลศึกษา	1	3.44
10. บริเวณอ่างล้างมือ/อ่างล้างหน้าไม่มีหลังคาเวลาฝนตกนักเรียนไม่สามารถใช้ได้	1	3.44

จากตาราง 7 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 1 จำนวน 29 คน มีความคิดเห็นว่าปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 34.48 พบคือปัญหาโรงเรียนมีพื้นที่กว้างและไม่มีรั้วโรงเรียนทำให้มีทางเข้าออกได้หลายทาง รองลงมาร้อยละ 17.24 มีความคิดเห็นคือปัญหาที่นั่งพักผ่อนของนักเรียนไม่เพียงพอ และครูร้อยละ 13.79 เห็นว่าปัญหาขยะมีปริมาณมากและส่งกลิ่นเหม็นรบกวน

ตาราง 8 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ (N=29)
1. ประสานงานของงบประมาณจากต้นสังกัดเพื่อจัดทำรั้วโรงเรียน	9	31.03
2. จัดชุมหรือโต๊ะให้นักเรียนนั่งพักผ่อนเพิ่มเติม	5	17.24
3. จัดสรรงบประมาณสำหรับเทคอนกรีตหรือปลูกหญ้าเพื่อลดฝุ่นละออง	3	10.34
4. ควรจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวใช้เงินของเทศบาลให้เพียงพออย่างน้อยควรมี ภารโรง 6 คน ในการรักษาความสะอาดของโรงเรียน	2	6.88
5. ควรมีการสร้างอาคารเพิ่มเติม	2	6.88
6. เพิ่มถังขยะให้มากขึ้น	2	6.88
7. หาดำแหน่งตั้งถังขยะให้เหมาะสม	2	6.88
8. ควรรื้อถอนอาคารเก่าชำรุด	1	3.44
9. สร้างหลังคาบริเวณอ่างล้างมือ/ล้างหน้า	1	3.44

จากตาราง 8 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 1 จำนวน 29 คน เสนอข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม คือครู ร้อยละ 31.03 เสนอแนะให้ประสานงานกับต้นสังกัดเพื่อจัดทำรั้วโรงเรียน ครูร้อยละ 17.24 เสนอแนะให้จัดชุมหรือโต๊ะให้นักเรียนนั่งพักผ่อนเพิ่มเติม ครูร้อยละ 10.34 เสนอแนะให้มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับเทคอนกรีตหรือปลูกหญ้าเพื่อลดฝุ่นละออง และครูร้อยละ 6.88 เสนอแนะให้จัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินของเทศบาลให้เพียงพออย่างน้อย 6 คนในการรักษาความสะอาดของโรงเรียน ควรมีการสร้างอาคารเพิ่มเติม ควรเพิ่มถังขยะให้มากขึ้น และหาดำแหน่งที่ตั้งถังขยะให้เหมาะสม

ตาราง 9 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
	(N=5)	
1. โรงเรียนไม่มีรั้วรอบบริเวณโรงเรียน	4	80.00
2. ขาดแคลนน้ำรดต้นไม้หลังจากหมดฤดูฝนต้นไม้โทรม	1	20.00
3. โรงเรียนสกปรก	1	20.00
4. ขาดแคลนงบประมาณ	1	20.00

จากตาราง 9 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 2 จำนวน 5 คน มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมดังนี้ ครูร้อยละ 80 เห็นว่าโรงเรียนไม่มีรั้วรอบบริเวณโรงเรียน นอกนั้น ครูร้อยละ 20 เห็นว่าการขาดแคลนน้ำรดต้นไม้หลังจากหมดฤดูฝนทำให้ต้นไม้โทรม โรงเรียนสกปรก และขาดแคลนงบประมาณเป็นปัญหาของโรงเรียน

ตาราง 10 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=5)	
1. ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล	1	20.00
2. ขอบเทศบาลในการจัดทำรั้วรอบโรงเรียน	1	20.00
3. จัดกิจกรรม 5 ส. เพื่อให้โรงเรียนสะอาด	1	20.00
4. ให้เทศบาลจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	1	20.00

จากตาราง 10 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 2 ครูจำนวน 5 คน เสนอข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม คือ ครูร้อยละ 20 เสนอแนะให้ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ขอบเทศบาลในการจัดทำรั้วรอบโรงเรียน จัดกิจกรรม 5 ส. เพื่อให้โรงเรียนสะอาด และให้เทศบาลจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนอย่างเพียงพอกับความต้องการ

ตาราง 11 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
	(N=20)	
1. ขาดแคลนสถานที่พักผ่อน	7	35.00
2. ต้นไม้ไม่ค่อยขาดความร่มรื่น	6	30.00
3. มีขยะมูลฝอยมากเกลื่อนกลาด	2	10.00
4. สถานที่แปร่งพื้นมีน้อย	2	10.00
5. ขาดงบประมาณ	2	10.00
6. ห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ	2	10.00

จากตาราง 11 ความเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม ครูจำนวน 20 คน มีดังนี้ ครูร้อยละ 35 พบว่ามีปัญหาขาดแคลนสถานที่พักผ่อน ครูร้อยละ 30 พบปัญหาต้นไม้ไม่ค่อยขาดความร่มรื่น และครูร้อยละ 10 พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยมาก สถานที่แปร่งพื้นมีน้อย ขาดงบประมาณและมีห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ

ตาราง 12 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=20)	
1. จัดทำซุ้มพักผ่อนหย่อนใจ	7	35.00
2. จัดวางถังขยะตามจุดต่างๆ	2	10.00
3. เพิ่มสถานที่แปร่งพื้น	2	10.00
4. ปลูกต้นไม้เพิ่มรอบโรงเรียน	2	10.00
5. จัดงบประมาณปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	2	10.00
6. จัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษาเพิ่มขึ้น	2	10.00

จากตาราง 12 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 3 จำนวน 20 คน มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดทำซุ้มพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 35 และครูร้อยละ 10 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดวางถังขยะตามจุดต่างๆ เพิ่มสถานที่แปร่งพื้น ปลูกต้นไม้เพิ่มรอบโรงเรียน จัดงบประมาณปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษาเพิ่มขึ้น

ตาราง 13 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (N=54)	
1. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน		
1.1 โรงเรียนมีบริเวณกว้างและไม่มีรั้วกันทำให้มีทางเข้าออกได้หลายทาง	14	25.92
1.2 ที่นั่งพักผ่อนนักเรียนไม่เพียงพอ	12	22.22
1.3 ต้นไม้มีน้อยขาดความร่มรื่น	6	11.11
1.4 สภาพถนนในบริเวณโรงเรียนเป็นดินและพื้นสนามมีฝุ่นมากเป็นอันตรายต่อสุขภาพ	3	5.55
1.5 ปริมาณขยะในโรงเรียนมากมีกลิ่นเหม็น	3	5.55
1.6 ขาดแคลนงบประมาณ	3	5.55
1.7 โรงเรียนใกล้ชุมชนและถนนใหญ่ทำให้มีผลภาวะทางเสียงมีผลต่อการเรียนการสอน	1	1.85
1.8 ขาดต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาเวลานักเรียนทำกิจกรรมกลางแจ้งหรือเรียนวิชาพลศึกษา	1	1.85
1.9 ขาดแคลนน้ำรดต้นไม้หลังจากหมดฤดูฝน	1	1.85
1.10 บริเวณโรงเรียนสกปรก	1	1.85
2. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน		
2.1 ที่ตั้งอาคารเรียนกระจัดกระจายทำให้การโรงดูแลไม่ทั่วถึง	2	3.70
2.2 มีอาคารไม้เก่าทรุดโทรมอาจเกิดอุบัติเหตุได้	2	3.70
2.3 ขาดอาคารเอนกประสงค์สำหรับจัดกิจกรรมต่างๆ	2	3.70
2.4 สถานที่แปร่งพื้นมีน้อย	2	3.70
2.5 ห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ	2	3.70
2.6 บริเวณอ่างล้างมือ อ่างล้างหน้าไม่มีหลังคาเวลาฝนตกนักเรียนไม่สามารถใช้ได้	1	1.85

จากตาราง 13 แสดงว่าครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกจำนวน 54 คน มีความคิดเห็นว่าปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล คือสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีพื้นที่กว้างไม่มีการทำรั้วกันทำให้มีทางเข้าออกได้หลายทาง ร้อยละ 25.92 พื้นที่พักผ่อนนักเรียนไม่เพียงพอ ร้อยละ 22.22 และต้นไม้มีน้อยขาดความร่มรื่น ร้อยละ 11.11 สำหรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับที่ตั้งอาคารเรียนกระจัดกระจาย มีอาคารเก่าทรุดโทรม ขาดอาคาร

เอนกประสงค์สำหรับจัดกิจกรรมต่างๆ สถานที่แปร่งพินมีน้อย และห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=54)	
1. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน		
1.1 จัดซุ้มหรือโต๊ะให้นักเรียนพักผ่อนเพิ่มเติม	12	22.22
1.2 ประสานงานของงบประมาณจากต้นสังกัดทำรั้วรอบโรงเรียน	10	18.51
1.3 หาดำแหน่งที่ตั้งถังขยะให้เหมาะสมไม่ส่งกลิ่นรบกวน	4	7.40
1.4 ให้เทศบาลจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	3	5.55
1.5 จัดสรรงบประมาณเทศอนกริตหรือปลูกหญ้าเพื่อลดฝุ่นละออง	3	5.55
1.6 เพิ่มจำนวนถังขยะให้มากขึ้น	2	3.70
1.7 จัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวเพิ่มเติมเพื่อทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน	2	3.70
1.8 ปลูกต้นไม้เพิ่มรอบโรงเรียน	2	3.70
1.9 ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล	1	1.85
2. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน		
2.1 ควรรื้อถอนอาคารเก่าที่ชำรุด	2	3.70
2.2 สร้างอาคารเพิ่มเติมให้เพียงพอ	2	3.70
2.3 เพิ่มสถานที่แปร่งพิน	2	3.70
2.4 สร้างหลังคาบริเวณอ่างล้างมือและล้างหน้า	1	1.85
2.5 จัดกิจกรรม 5 ส. เพื่อให้โรงเรียนสะอาด	1	1.85

จากตาราง 14 แสดงว่าครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกจำนวน 54 คน มีข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ร้อยละ 22.22 แนะนำให้จัดซุ้มหรือโต๊ะให้นักเรียนพักผ่อนเพิ่มเติม ร้อยละ 18.51 ให้มีการประสานงานกับต้นสังกัดเพื่อขอของบประมาณทำรั้วให้หาดำแหน่งที่ตั้งถึงขยะให้เหมาะสมไม่ส่งกลิ่นรบกวน ร้อยละ 7.40 ให้เทศบาลจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และจัดสรรงบประมาณเทศอนกริตหรือปลูกหญ้าเพื่อลดฝุ่นละออง ร้อยละ 5.55 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ร้อยละ 3.70 เสนอแนะให้รื้ออาคารเก่าที่ชำรุด สร้างอาคารเพิ่มเติม และเพิ่มสถานที่แปร่งพิน

ตาราง 15 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
	(N=29)	
1. นักเรียนมีปัญหาด้านสุขภาพปากและฟัน	5	17.24
2. นักเรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน	5	17.24
3. นักเรียนขาดความตระหนักในการดูแลตนเอง	3	10.34
4. ครูอนามัยขาดความรู้ด้านสุขอนามัย	2	6.89
5. ขาดอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม	2	6.89
6. นักเรียนมีสมาธิสั้น	1	3.44
7. นักเรียนขาดทักษะการออกกำลังกาย	1	3.44
8. อาหารที่จัดให้นักเรียนไม่ถูกหลักโภชนาการ	1	3.44
9. อุปกรณ์ทำแผลมีน้อย	1	3.44
10. น้ำดื่มไม่เพียงพอและเครื่องกรองน้ำชำรุด	1	3.44

จากตาราง 15 ครูในโรงเรียนแห่งที่ 1 จำนวน 29 คน มีความคิดเห็นว่าปัญหาด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนมีดังนี้ ร้อยละ 17.24 นักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟันและมีน้ำหนัก ส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 10.34 เห็นว่านักเรียนไม่ตระหนักในการดูแลตนเองและร้อยละ 6.89 ครูอนามัยขาดความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและขาดอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม ร้อยละ 3.44 นักเรียนมีสมาธิสั้น ขาดทักษะการออกกำลังกาย อาหารที่จัดให้ไม่ถูกหลักโภชนาการ อุปกรณ์ทำแผลมีน้อย และน้ำดื่มไม่เพียงพอและเครื่องกรองน้ำชำรุด

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=29)	
1. ควรมีเจ้าหน้าที่อนามัยรับผิดชอบตรวจฟันนักเรียนทุกคนสม่ำเสมอ	5	17.24
2. ส่งเสริมให้จัดทำโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดตนเองและสังคม	3	10.34
3. กรณีนักเรียนมีปัญหาสุขภาพรุนแรงให้มีการส่งต่อไปพบแพทย์	3	10.34
4. ควรมีการอบรมครูอนามัยให้มีความรู้ด้านสุขภาพอนามัย	2	6.88
5. สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ	2	6.88
6. ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพปากและฟันเบื้องต้น	1	3.44
7. ให้นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา	1	3.44
8. บรรจุครูพลานามัยที่มีทักษะทางด้านกีฬา	1	3.44
9. อบรมความรู้ด้านโภชนาการแก่แม่ครัว	1	3.44
10. จัดน้ำดื่มให้เพียงพอดูแลรักษาเครื่องทำน้ำเย็นให้สะอาด	1	3.44

จากตาราง 16 ครูโรงเรียนแห่งที่ 1 จำนวน 29 คน มีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยดังนี้ ครูร้อยละ 17.24 เสนอแนะ ควรมีเจ้าหน้าที่อนามัยรับผิดชอบตรวจฟันนักเรียนทุกคนสม่ำเสมอ ครูร้อยละ 10.34 ส่งเสริมให้จัดทำโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดตนเองและสังคม และกรณีนักเรียนมีปัญหาสุขภาพรุนแรงให้มีการส่งต่อไปพบแพทย์ ร้อยละ 6.88 ควรมีการอบรมครูอนามัยให้มีความรู้ด้านสุขภาพอนามัยและสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ ร้อยละ 3.44 เสนอให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพปากและฟันเบื้องต้น ให้นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา บรรจุครูที่มีทักษะทางด้านกีฬา ให้การอบรมความรู้ด้านโภชนาการแก่แม่ครัว และจัดน้ำดื่มให้เพียงพอดูแลรักษาเครื่องทำน้ำเย็นให้สะอาด

ตาราง 17 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
	(N=5)	
1. สุขภาพฟันของนักเรียน	1	20.00
2. สุขนิสัยในการบริโภคอาหาร	1	20.00
3. ขาดการประสานงานกับโรงพยาบาล	1	20.00

จากตาราง 17 แสดงว่าครู โรงเรียนแห่งที่ 2 จำนวน 5 คน ร้อยละ 20 เห็นว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียน คือ สุขภาพฟันของนักเรียน สุขนิสัยในการบริโภคอาหาร และขาดการประสานงานกับโรงพยาบาล

ตาราง 18 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=5)	
1. ให้มีโครงการแปรงฟัน	1	20.00
2. อบรมจัดกิจกรรมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์	1	20.00

จากตาราง 18 ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของครูโรงเรียนแห่งที่ 2 จำนวน 5 คน เสนอแนะว่าให้มีโครงการแปรงฟันและอบรมจัดกิจกรรมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ร้อยละ 20

ตาราง 19 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ (N=20)
1. ระบบตรวจสอบสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพพอ	5	25.00
2. สุขภาพปากและฟันของนักเรียนขาดเอาใจใส่	5	25.00
3. ขาดบุคลากรประจำในการดูแล ติดตามอาการนักเรียนที่ป่วย	3	15.00
4. มีการออกกำลังกายน้อยเกินไป	1	5.00
5. ยาที่ใช้ในการปฐมพยาบาลไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับอาการ	1	5.00
6. ครูขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	1	5.00

จากตาราง 19 ครูโรงเรียนแห่งที่ 3 จำนวน 20 คน มีความคิดเห็นว่าปัญหาด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนมีดังนี้ ครูร้อยละ 25 เห็นว่า ระบบการตรวจสอบสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพพอและสุขภาพปากและฟันของนักเรียนขาดเอาใจใส่ ร้อยละ 15 เห็นว่า ขาดบุคลากรประจำในการดูแล ติดตามอาการนักเรียนที่ป่วย ร้อยละ 5 เห็นว่ามีการออกกำลังกายน้อยเกินไป ยาที่ใช้ในการปฐมพยาบาลไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับอาการ และครูขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

ตาราง 20 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ (N=20)
1. ควรให้ทันตแพทย์มาตรวจสุขภาพฟันนักเรียน	5	25.00
2. จัดกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างหลากหลาย	1	5.00
3. พัฒนาระบบตรวจสอบสุขภาพให้มีมาตรฐาน	1	5.00
4. ควรจัดหาอุปกรณ์ ยา ให้เพียงพอและเหมาะสม	1	5.00
5. จ้างเจ้าหน้าที่ประจำดูแลติดตามนักเรียนที่ป่วย	1	5.00
6. จัดอบรมบุคลากรให้มีความรับผิดชอบ	1	5.00

จากตาราง 20 ครูโรงเรียนแห่งที่ 3 จำนวน 20 คน เสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียน ดังนี้ ครูร้อยละ 25 เสนอแนะว่าควรให้ทันตแพทย์มาตรวจสุขภาพฟันนักเรียน ร้อยละ 5 ควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างหลากหลาย พัฒนาระบบตรวจสอบสุขภาพ

ให้มีมาตรฐาน จัดหาอุปกรณ์ ยา ให้เพียงพอและเหมาะสม จ้างเจ้าหน้าที่ประจำดูแลติดตาม
นักเรียนที่ป่วย และจัดอบรมบุคลากรให้มีความรับผิดชอบ

ตาราง 21 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านการส่งเสริม
สุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (N=54)	
1. การบริการอนามัยโรงเรียน		
1.1 นักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟัน	11	20.37
1.2 ระบบตรวจสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพพอ	5	9.25
1.3 ขาดบุคลากรประจำในการดูแลนักเรียนป่วย	3	5.55
1.4 นักเรียนมีสมาธิสั้น	1	1.85
1.5 อุปกรณ์ทำแผลมีน้อย	1	1.85
1.6 ขาดการประสานงานกับโรงพยาบาล	1	1.85
1.7 ยาที่ใช้ปฐมพยาบาลไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับอาการ	1	1.85
1.8 ขาดความรับผิดชอบ	1	1.85
2. การศึกษาในโรงเรียน		
2.1 นักเรียนขาดความตระหนักในการดูแลตนเอง	3	5.55
2.2 ครูอนามัยขาดความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย	2	3.70
2.3 นักเรียนขาดนิสัยในการบริโภคอาหาร	1	1.85
3. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย		
3.1 นักเรียนมีน้ำหนักและส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์	5	9.25
3.2 อาหารที่จัดให้นักเรียนไม่ถูกหลักโภชนาการ	1	1.85
3.3 น้ำดื่มไม่เพียงพอและเครื่องกรองน้ำชำรุด	1	1.85
4. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ		
4.1 ขาดอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม	2	3.70
4.2 นักเรียนขาดทักษะการออกกำลังกาย	1	1.85
4.3 มีการออกกำลังกายน้อยเกินไป	1	1.85

จากตาราง 21 แสดงว่าครู โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกจำนวน 54 คน
เห็นว่าปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมและบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก
ด้านการบริการ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยมีดังนี้ การบริการอนามัยโรงเรียน ร้อยละ 20.37 เห็น
ว่านักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟัน ร้อยละ 9.25 เห็นว่าระบบตรวจสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพ

พอ ร้อยละ 5.55 เห็นว่าขาดบุคลากรประจำในการดูแลนักเรียนที่ป่วย การศึกษาในโรงเรียน ร้อยละ 5.55 เห็นว่านักเรียนขาดความตระหนักในการดูแลตนเอง ร้อยละ 3.70 เห็นว่าครูอนามัย ขาดความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยพบว่า ร้อยละ 9.25 เห็นว่า นักเรียนมีน้ำหนักและส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน การออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ ร้อยละ 3.70 เห็นว่าขาดอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม

ตาราง 22 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านการ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (N=54)	
1. การบริการอนามัยโรงเรียน		
1.1 ควรมีเจ้าหน้าที่อนามัยรับผิดชอบตรวจฟันนักเรียนทุกคน สม่ำเสมอ	5	9.25
1.2 ควรให้ทันตแพทย์มาตรวจสุขภาพฟันนักเรียน	5	9.25
1.3 อบรมครูอนามัยให้มีความรู้ด้านสุขภาพอนามัย	2	3.70
1.4 ให้นักรักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา	1	1.85
1.5 พัฒนาระบบตรวจสุขภาพให้มีมาตรฐาน	1	1.85
1.6 จัดหาอุปกรณ์และยาให้เพียงพอและเหมาะสม	1	1.85
1.7 จัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำติดตามดูแลนักเรียนป่วย	1	1.85
1.8 จัดอบรมบุคลากรให้มีความรับผิดชอบ	1	1.85
2. การศึกษาในโรงเรียน		
2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดต่อตนเอง/สังคม	3	5.55
2.2 ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น	1	1.85
2.3 ให้มีโครงการแปรงฟัน	1	1.85
3. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย		
3.1 ควรให้นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพได้รับนมเพิ่มเติมและพบแพทย์	1	1.85
3.2 อบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่แม่ครัว	1	1.85
3.3 จัดน้ำดื่มให้เพียงพอดูแลรักษาเครื่องกรองน้ำเย็นให้สะอาด	1	1.85
3.4 อบรมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์	1	1.85
4. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ		
4.1 สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ	2	3.70
4.2 บรรจุครูพลศึกษาที่มีทักษะด้านกีฬา	1	1.85
4.3 จัดกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างหลากหลาย	1	1.85

จากตาราง 22 แสดงว่าครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จำนวน 54 คน มีข้อเสนอแนะต่อการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยดังนี้ การบริการอนามัยโรงเรียน ร้อยละ 9.25 เสนอแนะมีเจ้าหน้าที่อนามัยและทันตแพทย์มาตรวจฟันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 3.70 เห็นว่าควรอบรมครูอนามัยให้มีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย การศึกษาในโรงเรียน ร้อยละ 5.55 เสนอแนะให้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความตระหนักเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดทั้งของตนเองและผู้อื่น โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ร้อยละ 1.85 ให้ดำเนินการหลาย ๆ ด้านเท่ากันควรให้นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพได้รับนมเพิ่มเติมและพบแพทย์ อบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่แม่ครัว จัดน้ำดื่มให้เพียงพอดูแลรักษาเครื่องกรองน้ำเย็นให้สะอาดและอบรมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ร้อยละ 3.70 เสนอแนะให้สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ

ตาราง 23 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ (N=29)
1. รถผู้ปกครองวิ่งสวนทางกันในบริเวณทางเข้าโรงเรียนและโรงอาหาร อาจทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุได้	6	20.68
2. มีบุคคลภายนอกเข้ามาในโรงเรียนได้อย่างง่าย	5	17.24
3. เครื่องเล่นสนามชำรุดทำให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุ	3	10.34
4. ถังดับเพลิงอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมกับการใช้งาน	3	10.34
5. พื้นที่ริมน้ำไม่มีการเฝ้าระวัง	2	6.89
6. ขาดการฝึกซ้อมการป้องกันอัคคีภัย	2	6.89
7. เครื่องเล่นสนามไม่เพียงพอ	1	3.44

จากตาราง 23 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 1 จำนวน 29 คน เห็นว่าปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน มีดังนี้ ร้อยละ 20.68 เห็นว่าปัญหาการรถของผู้ปกครองวิ่งสวนทางกันในบริเวณทางเข้าโรงเรียนและโรงอาหารอาจทำให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุได้ ร้อยละ 17.24 เห็นว่ามีบุคคลภายนอกเข้ามาในโรงเรียนได้อย่างง่าย ร้อยละ 10.34 เห็นว่าเครื่องเล่นสนามชำรุดทำให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุและถังดับเพลิงอยู่ในสภาพไม่พร้อมกับการใช้งาน

ตาราง 24 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 1 ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ (N=29)
1. ควรมีรั้วโปร่งมีประตูเปิด – ปิดเพื่อป้องกันบุคคลเข้าออกได้	5	17.24
2. จัดจุดรับ ส่งนักเรียนให้เป็นระบบ	4	13.79
3. มีการตรวจสอบซ่อมบำรุงเครื่องเล่นสนามอยู่เสมอ	3	10.34
4. จัดเตรียมถังดับเพลิงอยู่ในสภาพพร้อมกับการใช้งาน	3	10.34
5. ควรทำรั้วกันบริเวณริมน้ำและมีป้ายบอกเขตอันตราย	2	6.89
6. จัดกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่โครงการจราจรน้อย/โครงการพี่ดูแลน้อง	1	3.44
7. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน	1	3.44
8. ซื้อเครื่องเล่นสนามใหม่ทดแทนที่ชำรุด	1	3.44

จากตาราง 24 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 1 จำนวน 29 คน มีข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยของผู้เรียนดังนี้ ร้อยละ 17.24 เสนอแนะให้มีรั้วโปร่ง และประตูเปิด ปิดเพื่อป้องกันบุคคลภายนอก ร้อยละ 13.79 เสนอแนะให้จัดจุดรับ ส่งนักเรียนให้เป็นไปตามระบบ ร้อยละ 10.34 เสนอแนะให้มีการตรวจสอบซ่อมบำรุงเครื่องเล่นสนามและเตรียมถังดับเพลิงให้อยู่ในสภาพพร้อมกับการใช้งาน

ตาราง 25 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2 ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ (N=5)
1. อันตรายจากการเล่นของนักเรียน	1	20.00
2. อุบัติเหตุจากยานพาหนะของผู้ปกครองที่นำเข้ามารับบุตรหลานในโรงเรียน	1	20.00

จากตาราง 25 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 2 จำนวน 5 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนดังนี้ร้อยละ 20.00 เห็นว่ามีปัญหาอันตรายจากการเล่นของนักเรียนและอุบัติเหตุจากยานพาหนะของผู้ปกครองที่นำ เข้ามารับบุตรหลานในโรงเรียน

ตาราง 26 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 2
ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ (N=5)
1. อธิบายและควบคุมการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดของนักเรียน	1	20.00
2. แบ่งส่วนที่รถสามารถแล่นเข้ามาได้และไม่ได้เพื่อความปลอดภัย	1	20.00

จากตาราง 26 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 2 จำนวน 5 คน ร้อยละ 60 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ดังนี้ ร้อยละ 20.00 เสนอแนะให้อธิบายและควบคุมการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดของนักเรียนและแบ่งส่วนรถที่สามารถแล่นเข้ามาได้และไม่ได้เพื่อความปลอดภัย

ตาราง 27 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3 ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ (N=20)
1. อันตรายจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม	8	40.00
2. การจราจรติดขัดเวลาเลิกเรียน	5	25.00
3. อันตรายจากยานพาหนะบริเวณถนนหน้าโรงเรียน	4	20.00
4. คูน้ำด้านข้างโรงเรียนอันตรายสำหรับเด็กนักเรียนโดยเฉพาะเวลาที่มีของตกลงไป นักเรียนลงไปเก็บ	1	5.00

จากตาราง 27 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 3 จำนวน 20 คน มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ดังนี้ ร้อยละ 40 เห็นว่ามีอันตรายจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม ร้อยละ 25 มีปัญหาเกี่ยวกับการจราจรติดขัดเวลาเลิกเรียนและ ร้อยละ 20 เห็นว่ามีอันตรายจากยานพาหนะบริเวณถนนหน้าโรงเรียน

ตาราง 28 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนแห่งที่ 3
ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ (N=20)
1. จัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนรวมทั้งแนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย	8	40.00
2. ควรจัดการจราจรให้มีระบบภายในโรงเรียน	5	25.00
3. มีการปรับปรุงการจราจรและมีป้ายเตือนให้ระวังหน้าโรงเรียน	3	15.00
4. สร้างรั้วหรือตาข่ายกันรอบคูน้ำ	1	5.00

จากตาราง 28 แสดงว่าครูโรงเรียนแห่งที่ 3 จำนวน 20 คน มีข้อเสนอแนะต่อการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนดังนี้ ครูร้อยละ 40 เสนอแนะให้จัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนรวมทั้งแนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย ร้อยละ 25 เสนอแนะให้จัดการจราจรให้มีระบบภายในโรงเรียน และร้อยละ 15 เสนอแนะให้มีการปรับปรุงการจราจรและมีป้ายเตือนให้ระวังหน้าโรงเรียน

ตาราง 29 ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ (N=54)
1. ภายในอาคารเรียน		
1.1 ถังดับเพลิงไม่พร้อมกับการใช้งาน	3	5.55
1.2 ขาดการฝึกซ้อมการป้องกันอัคคีภัย	2	3.70
2. ภายนอกอาคารเรียน		
2.1 เครื่องเล่นสนามชำรุดทำให้นักเรียนได้รับอันตราย	12	22.22
2.2 รถผู้ปกครองวิ่งสวนทางกันในบริเวณทางเข้าโรงเรียนและ โรงอาหารอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนได้	6	11.11
2.3 การจราจรติดขัดเวลาเลิกเรียน	6	11.11
2.4 มีบุคคลภายนอกเข้ามาในโรงเรียนอย่างง่าย	5	9.25
2.5 อันตรายจากยานพาหนะบริเวณถนนหน้าโรงเรียน	4	7.40
2.6 พื้นที่ริมคูน้ำไม่มีการเฝ้าระวังอันตราย	2	3.70
2.7 เครื่องเล่นสนามไม่เพียงพอ	1	1.85
2.8 คูน้ำข้างโรงเรียนอันตรายสำหรับเด็กนักเรียนโดยเฉพาะเวลา มีของตกลงไปนักเรียนจะลงไปเก็บ	1	1.85

จากตาราง 29 แสดงว่าครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกจำนวน 54 คน มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ดังนี้ ความปลอดภัยภายในอาคารเรียน ร้อยละ 5.55 เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับถังดับเพลิงไม่พร้อมกับการใช้งาน และร้อยละ 3.70 เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการขาดการฝึกซ้อมการป้องกันอัคคีภัย ความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน ร้อยละ 22.22 เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเครื่องเล่นสนามชำรุดทำให้นักเรียนได้รับอันตราย ร้อยละ 11.11 เห็นว่าการจราจรติดขัดเวลาเลิกเรียน และรถผู้ปกครองวิ่งสวนทางกันในบริเวณทางเข้าโรงเรียนและโรงอาหารอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนได้

ตาราง 30 ข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (N=54)	
1. ภายในอาคารเรียน		
1.1 เตรียมถังดับเพลิงอยู่ในสภาพพร้อมกับการใช้งาน	3	5.55
1.2 ฝึกซ้อมการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง	1	1.85
2. ภายนอกอาคารเรียน		
2.1 จัดจุดรับส่งนักเรียนให้เป็นระบบ	9	16.66
2.2 จัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนรวมทั้ง แนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย	8	14.81
2.3 ควรมีรั้วโปร่งและประตูเปิด – ปิดป้องกันบุคคลภายนอก เข้าออกโดยพลการ	5	9.25
2.4 มีการปรับปรุงการจราจรและมีป้ายเตือนให้ระวังหน้าโรงเรียน	3	5.55
2.5 มีรั้วกันบริเวณริมแม่น้ำ คูน้ำและมีป้ายบอกเขตอันตราย	3	5.55
2.6 มีการตรวจสอบซ่อมบำรุงเครื่องเล่นสนาม	3	5.55
2.7 แบ่งส่วนพื้นที่ให้รถเข้ามาได้และไม่ได้	1	1.85
2.8 จัดกิจกรรมจราจรน้อย	1	1.85
2.9 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน	1	1.85
2.10 ซ่อมเครื่องเล่นสนามใหม่ทดแทนที่ชำรุด	1	1.85
2.11 อธิบายและควบคุมการเล่นเครื่องเล่นสนามของนักเรียน แต่ละชนิด	1	1.85

จากตาราง 30 แสดงว่าครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกจำนวน 54 คน
เสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนดังนี้
ความปลอดภัยภายในอาคารเรียน ร้อยละ 5.55 เสนอแนะให้เตรียมถังดับเพลิงให้อยู่ในสภาพพร้อม
กับการใช้งาน สำหรับด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน ครูร้อยละ 16.66 เสนอแนะเกี่ยวกับ
จุดรับ-ส่งนักเรียนให้เป็นระบบ ร้อยละ 14.81 เสนอแนะจัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับนักเรียน
รวมทั้งให้แนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย ร้อยละ 9.25 เสนอแนะให้ทำรั้วโปร่งและประตูเปิด-ปิดบริเวณ
โรงเรียนป้องกันบุคคลภายนอกเข้าออกโดยพลการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก มีขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก
2. เพื่อศึกษาปัญหา และรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่บุคลากรในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 97 คน เป็นการศึกษาจากประชากร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเองจำนวน 97 ฉบับและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนรับแบบสอบถามคืนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (2548:16-26) และสุพล อนามัย (2549:114 - 119) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนจำนวน 1 ข้อ เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือระดับการปฏิบัติ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดที่ 2 มาหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 ด้านสภาพแวดล้อมเท่ากับ 0.88 และด้านการบริการเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณค่าสถิติ ดังนี้
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ รายด้านและในภาพรวมโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกโดยใช้ความถี่(Frequency) และร้อยละ(Percentage)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้
ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 97 คนอยู่โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมืองมากที่สุด ร้อยละ 63.9 โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ ร้อยละ 20.6 และโรงเรียนเทศบาล 2 บ้านตลาดเก่า ร้อยละ 15.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติระดับมากทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน เมื่อพิจารณารายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนแห่งที่ 1 และโรงเรียนแห่งที่ 2 มีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านทุกรายการมีการปฏิบัติระดับมาก สำหรับโรงเรียนแห่งที่ 3 พบว่าภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมากและรายด้านมีการปฏิบัติระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 รายการ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและความปลอดภัยของผู้เรียนภายในอาคารเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกพบว่า

ครูโรงเรียนเทศบาล ในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก มีความคิดเห็นว่าปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือ โรงเรียนมีบริเวณกว้างและไม่มีรั้วกัน ทำให้มีทางเข้าออกได้หลายทาง นักเรียนมีที่นั่งพักผ่อนไม่เพียงพอ ต้นไม้มีน้อยขาดความร่มรื่น รวมทั้งสภาพถนนในบริเวณโรงเรียนเป็นดินและพื้นที่สนามมีฝุ่นมากเป็นอันตรายต่อสุขภาพ สำหรับปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนคือที่ตั้งอาคารเรียนกระจายกระจ่าย ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง มีอาคารไม้เก่าแก่ทรุดโทรมอาจเกิดอันตรายต่อนักเรียนได้ ขาดอาคารอเนกประสงค์และห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ

สำหรับข้อเสนอแนะครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกให้ข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการทำรั้วโรงเรียน จัดจ้างลูกจ้างชั่วคราว จัดทำซุ้มหรือโต๊ะสำหรับให้นักเรียนพักผ่อน เทคอนกรีตหรือปลูกหญ้าเพื่อลดฝุ่นละอองรวมทั้งการขุดบ่อน้ำบาดาล ข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เสนอให้รื้อถอนอาคารเก่าที่ชำรุดสร้างอาคารเพิ่มเติมให้เพียงพอจัดกิจกรรม 5 ส. ส่งเสริมความสะอาดการแก้ปัญหาขยะส่งกลิ่นเหม็น ให้มีการจัดที่วางถังขยะให้เหมาะสมและมีถังขยะอย่างเพียงพอ

ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 1 คือ โรงเรียนมีบริเวณกว้างและไม่มีรั้วกันทำให้มีทางเข้า ออกหลายทาง ที่นั่งพักผ่อนของนักเรียนไม่เพียงพอและปริมาณขยะในโรงเรียนมากและส่งกลิ่นรบกวน

ข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อม โรงเรียนแห่งที่ 1 คือให้ประสานงานของบประมาณจากต้นสังกัดเพื่อจัดทำรั้วโรงเรียน จัดซุ้มหรือโต๊ะให้นักเรียนนั่งพักผ่อนเพิ่มเติมและจัดสรรงบประมาณสำหรับเทคอนกรีตหรือปลูกหญ้าให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อลดปริมาณฝุ่นละออง

ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 2 คือ โรงเรียนไม่มีรั้วล้อมรอบบริเวณโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของโรงเรียนแห่งที่ 2 ตามความคิดเห็นของครู คือให้มีการของบประมาณจากเทศบาลเมืองนครนายกในการจัดทำรั้วรอบโรงเรียน ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลและจัดกิจกรรม 5 ส. เพื่อโรงเรียนสะอาด

ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 3 คือปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่การขาดแคลนสถานที่พักผ่อนและมีจำนวนต้นไม้มีน้อยขาดความร่มรื่น

ข้อเสนอแนะของโรงเรียนแห่งที่ 3 ตามความคิดเห็นของครู คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้แก่ การปลูกต้นไม้เพิ่มเติมและการจัดทำซุ้มเพื่อเป็นที่นั่งพักผ่อน

หย่อนใจ

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ในโรงเรียนเทศบาล
ด้านการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

3.2.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ในโรงเรียน
เทศบาล ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ครูโรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายกมีความเห็นว่า ปัญหาด้าน
ส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่เกี่ยวกับการบริการอนามัยโรงเรียน คือนักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและ
ฟัน ระบบการตรวจสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดบุคลากรประจำในการดูแลติดตามนักเรียน
ที่เจ็บป่วยสำหรับปัญหา การศึกษาในโรงเรียน พบว่านักเรียนขาดความตระหนักในการดูแล
ตนเองและครูอนามัยขาดความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย ปัญหาโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย คือ
นักเรียนมีน้ำหนักตัวและส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ปัญหาการออกกำลังกาย กีฬาและ
นันทนาการคือการขาดอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม นักเรียนมีการออกกำลังกายน้อยไปและนักเรียน
ขาดทักษะการออกกำลังกาย

ข้อเสนอแนะครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกให้ข้อเสนอแนะ
การส่งเสริมสุขภาพอนามัย คือ การบริการอนามัยโรงเรียนเสนอแนะให้มีการจัดเจ้าหน้าที่อนามัย
หรือทันตแพทย์มาตรวจสุขภาพปากและฟันของนักเรียน พัฒนาการตรวจสุขภาพให้มีมาตรฐาน มี
นักจิตวิทยาประจำโรงเรียน รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์และยาให้เพียงพอกับนักเรียนและเหมาะสม
การศึกษาในโรงเรียน เสนอแนะให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดอนามัยส่วนบุคคล
และผู้อื่นรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ปกครองตระหนักในการดูแลสุขภาพของนักเรียนด้วย โภชนาการและ
อาหารที่ปลอดภัยเสนอแนะให้มีการให้ความรู้แก่ผู้ปรุงอาหาร การให้อาหารเสริมเพิ่มสำหรับ
นักเรียนที่มีน้ำหนักตัวและส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน จัดน้ำดื่มที่สะอาดให้นักเรียนอย่าง
เพียงพอ การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการเสนอแนะให้มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการ
จัดซื้อเครื่องเล่นสนามใหม่ทดแทนที่ชำรุดและให้มีปริมาณเพียงพอ จัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่
หลากหลายให้กับนักเรียนจะได้มีโอกาสออกกำลังกายมากขึ้น

ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแห่งที่ 1 ตามความคิดเห็นของ
ครูคือด้านการบริการอนามัยโรงเรียนได้แก่นักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟัน และนักเรียน
มีน้ำหนัก ส่วนสูงที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแห่งที่ 1 คือด้านการ
บริการอนามัยโรงเรียนได้แก่ควรมีเจ้าหน้าที่อนามัยมาให้บริการรับผิดชอบตรวจสุขภาพฟันของ
นักเรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแห่งที่ 2 ตามความคิดเห็นของ
ครูคือด้านการบริการอนามัยโรงเรียนได้แก่ สุขภาพฟันของนักเรียน สุขนิสัยในการบริโภคอาหาร
และขาดการประสานงานกับโรงพยาบาล

ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแห่งที่ 2 คือด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยได้แก่การอบรมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์

ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแห่งที่ 3 ตามความคิดเห็นของครูคือด้านบริการอนามัยโรงเรียน ได้แก่ระบบการตรวจสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งสุขภาพปากและฟันของนักเรียนขาดการเอาใจใส่

ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแห่งที่ 3 คือด้านการบริการอนามัยควรให้ทันตแพทย์มาตรวจสุขภาพฟันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.2.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

ครูโรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก มีความคิดเห็นว่าปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียน คือภายในอาคารเรียน พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ดับเพลิงและขาดการฝึกซ้อมการดับเพลิง สำหรับภายนอกอาคารเรียนปัญหาคืออุบัติเหตุที่เกิดจากเครื่องเล่นสนามชำรุด และปัญหาการจราจรทั้งภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียนที่ไม่เป็นระบบ รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำ คูน้ำบริเวณด้านข้างรอบๆโรงเรียน ที่เป็นอันตรายต่อนักเรียนเนื่องจากไม่มีการป้องกัน

สำหรับข้อเสนอแนะครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกให้ข้อเสนอแนะความปลอดภัยของผู้เรียนคือ ความปลอดภัยภายในอาคารเรียนเสนอแนะให้มีการเตรียมอุปกรณ์ดับเพลิงให้พร้อมกับการใช้งานและมีการฝึกซ้อมการดับเพลิงด้วยสำหรับความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียนเสนอแนะให้แก้ปัญหการจราจรทั้งภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียนโดยให้มีการจัดระบบจราจรใหม่ กำหนดจุดรับส่งนักเรียน มีป้ายประชาสัมพันธ์การจราจร มีกิจกรรมอาสาจราจรน้อย มีการกำหนดพื้นที่ให้รถเข้าหรือไม่ให้รถเข้าให้ชัดเจน การดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องเล่นสนามโดยให้มีการซ่อมบำรุงหรือจัดซื้อใหม่เพื่อความปลอดภัยรวมทั้งแนะนำวิธีการเล่นที่ปลอดภัย มีครูคอยให้คำแนะนำการเล่นเครื่องเล่นสนาม จัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับนักเรียน สำหรับพื้นที่ที่เป็นริมแม่น้ำ คูน้ำ ให้มีการป้องกันโดยการทำรั้วรอบพื้นที่ มีป้ายประกาศเตือนไม่ให้นักเรียนเข้าไปในบริเวณนั้น

ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 1 คือรถผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียนวิ่งสวนทางกันในบริเวณทางเข้าโรงเรียนและโรงอาหารอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุกับนักเรียนได้และมีบุคคลภายนอก เข้ามาในโรงเรียนได้ง่าย

ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ของครูโรงเรียนแห่งที่ 1 คือด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียนได้แก่ควรมีรั้วโปร่งมีประตูเปิด ปิดเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกเข้าออกได้และมีจุดรับส่งนักเรียนให้เป็นระบบ

ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 2

คือด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียนได้แก่อันตรายจากการเล่นเครื่องเล่นสนามของนักเรียน และอุบัติเหตุจากยานพาหนะของผู้ปกครองที่นำเข้ามารับบุตรหลานในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ของครูโรงเรียนแห่งที่ 2 คือด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียนได้แก่ อธิบายวิธีการเล่นและควบคุมการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดของนักเรียน และแบ่งส่วนของพื้นที่ที่รถสามารถแล่นเข้ามาได้และไม่ได้เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 3 คือความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียนได้แก่อันตรายจากเครื่องเล่นสนาม การจราจรติดขัดเวลาเลิกเรียนและอันตรายจากยานพาหนะบริเวณถนนหน้าโรงเรียน

ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ของครูโรงเรียนแห่งที่ 3 คือความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียนได้แก่ให้มีการจัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับนักเรียนรวมทั้งแนะนำวิธีการเล่นอย่างปลอดภัยและควรจัดการจราจรให้มีระบบภายในโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแสดงว่าโรงเรียนมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนซึ่งจะส่งผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 24(5) ระบุให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13 -15)

เมื่อจำแนกเป็นรายโรงเรียนพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 ในภาพรวมมีการจัดสภาพแวดล้อมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการที่โรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายกได้รับนโยบายการบริหารราชการเทศบาลในการส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมคือเป็นได้ทุกหน่วยงานได้พัฒนา ปรับปรุง ภูมิทัศน์ของสถานที่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โรงเรียนที่ศึกษามีการปฏิบัติระดับมากทุกโรงเรียนและด้านการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ศึกษาปฏิบัติระดับมากเช่นเดียวกันยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 ปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะเกิดจากโรงเรียนแห่งที่ 3 เป็นโรงเรียนมีพื้นที่น้อยเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ได้รับงบประมาณจำนวนจำกัด อยู่ใกล้ชุมชนบ้านพักอาศัยและอาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็น

ข้อจำกัดด้านทำเลที่ตั้งจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนได้ตามต้องการ

2. การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาเป็นรายโรงเรียนก็พบว่าทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากเช่นเดียวกัน น่าจะเกิดจากการที่โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก มีปัจจัยสนับสนุนคือ โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ภายใต้แนวคิดคือการร่วมมือพัฒนาสุขภาพอนามัยและการเรียนรู้ของนักเรียน ครู บุคลากรโรงเรียน และสมาชิกในชุมชนภายใต้การบริหารจัดการของโรงเรียน (กรมอนามัย, 2543 : 1-2) ทำให้โรงเรียนได้รับการดูแลจากกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองนครนายกในเรื่องการตรวจสุขภาพ การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ การจัดบริการรักษาเบื้องต้น รวมทั้งการสุขศึกษาในโรงเรียน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยและการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 19) ที่ได้ระบุสาระสำคัญด้านผู้เรียนให้มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีน้ำหนักส่วนสูงและมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง ทำให้โรงเรียนต้องดำเนินการและประเมินภายในตนเองเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตลอดเวลา

3. การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนเทศบาล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อศึกษาเป็นรายโรงเรียนก็พบว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติระดับมากเช่นเดียวกันยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติด้านความปลอดภัยของผู้เรียนภายในอาคารเรียนระดับปานกลางเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าเป็นโรงเรียนขาดการบริหารจัดการด้านอัคคีภัยเนื่องจากงบประมาณมีน้อยทำให้ขาดแคลนอุปกรณ์ดับเพลิงและบันไดหนีไฟ สำหรับโรงเรียน ที่ปฏิบัติระดับมากอาจเป็นเพราะเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ช่วงชั้นที่ 1-3 ความปลอดภัยเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:112-114). ได้ระบุว่าโรงเรียนจะต้องสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนมากที่สุด โดยมีกลวิธีดำเนินการตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย การวางแผนป้องกันและการจัดบริการความปลอดภัย นอกจากนั้นแล้ว ศูนย์วิจัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ร่วมกับเครือข่ายวิจัยสุขภาพ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้จัดทำ “ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น” ซึ่งประกอบด้วย อุปกรณ์เครื่องเล่น การติดตั้ง การบำรุงรักษา และผู้ดูแลการเล่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการขยายผลการศึกษาสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมาตรฐานสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เผยแพร่ให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นหรือจัดสร้างสนามเด็กเล่นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนในสังกัดหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตามหนังสือราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0892.3/ว 375 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 ยังได้กล่าวถึงมาตรการป้องกันความปลอดภัยสนามเด็กเล่นอีกด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ นภาพรพรณ อุณาภูล (2540 : 20) ที่กล่าวถึงความปลอดภัยในโรงเรียนว่าความปลอดภัยในโรงเรียนนั้นต้องดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กนักเรียนปลอดภัยทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนไปและกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพนัส หันนาคินทร์ (2529 : 321-323) ที่กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนในการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียนตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ซึ่งความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยนี้เป็นความรับผิดชอบทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรม

4. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก พบว่าด้านการจัดสภาพแวดล้อม ปัญหาที่มีเหมือนกัน คือการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้แก่การขาดพื้นที่สำหรับให้นักเรียนนั่งพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพล อนามัย (2549 : 94) ที่ศึกษาปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนพบว่ามีพื้นที่น้อยสำหรับให้นักเรียนเล่นหรือพักผ่อนหย่อนใจและมีข้อเสนอแนะว่าให้มีการจัดมุมพักผ่อนหรือจัดสวนหย่อมให้นักเรียนนั่งสำหรับอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ปัญหาการบริการในโรงเรียนด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยพบว่าปัญหาที่เหมือนกันคือปัญหาด้านสุขภาพปากและฟัน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ(กรมอนามัย 2543 : 1-2) และกำหนดให้มีการเฝ้าระวังภาวะสุขภาพคือมีการตรวจสุขภาพช่องปากและฟัน ก็ตามซึ่งข้อเสนอแนะที่พบคือให้มีการจัดบุคลากรจากหน่วยงานสาธารณสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองนครนายกมาตรวจสุขภาพปากและฟันของนักเรียนเป็นประจำทุกเดือน ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียน พบว่าปัญหาโรงเรียนขาดรั้วรอบบริเวณโรงเรียน ทำให้การดูแลรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งมีข้อจำกัดเนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จะมีที่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณวัดและมีพื้นที่กว้างต้องใช้งบประมาณมากในการจัดสร้างรั้วถ้าโรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะแก้ไขปัญหาได้ยากหรืออาจจะต้องดำเนินการหามาตรการอื่นๆซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 142-143) กล่าวว่าโรงเรียนควรจัดให้มีรั้วกันบริเวณโดยรอบโรงเรียนถ้าเป็นรั้วต้นไม้ควรตัดแต่งให้เป็นระเบียบอยู่เสมอและให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก เป็นรายโรงเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่าโรงเรียนแห่งที่ 1 มีปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ไม่มีรั้วกันทำให้มีทางเข้าออกหลายทางและที่นั่งพักผ่อนไม่เพียงพอ โรงเรียนแห่งที่ 2 มีปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนไม่มีรั้วรอบบริเวณโรงเรียน

ซึ่งเมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนทั้งสองแล้วพบว่าโรงเรียนแห่งที่ 1 มีพื้นที่ 10 ไร่ และโรงเรียนแห่งที่ 2 มีพื้นที่ 7 ไร่ 2 งาน 50 ตารางวา นั่นคือโรงเรียนทั้ง 2 มีพื้นที่กว้างมากการที่จะล้อมรั้วบริเวณทั้งหมดน่าจะใช้งบประมาณมากจึงทำให้ยังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน สำหรับโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนสถานที่พักผ่อนและมีต้นไม้ไม่ค่อยขาดความร่มรื่น สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนที่รายงานว่าโรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ริมถนนใหญ่สนามด้านหน้าอาคารเรียนเทคอนกรีตทั่วบริเวณ ไม่มีสนามหญ้า

สำหรับข้อเสนอแนะของโรงเรียนแห่งที่ 1 คือการขอมบประมาณ เพื่อจัดทำรั้วโรงเรียนโรงเรียนแห่งที่ 2 ต้องการจัดทำรั้วโรงเรียนและขุดบ่อบาดาล โรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้มีการจัดทำซุ้มพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งข้อเสนอแนะของครูนั้นสอดคล้องกับแนวทางการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2535 : 36) ที่กล่าวถึงการวางแผนปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ควรสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 142-143) ที่กล่าวว่าสิ่งที่ควรปฏิบัติในการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน ควรให้มีรั้วกั้นบริเวณโดยรอบโรงเรียน จัดทำสนามหญ้าบริเวณที่ว่างในโรงเรียนที่มีได้ใช้เป็นถนนและทางเดิน ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ไม่ให้ร่มเงา เพื่อให้บริเวณโรงเรียนร่มรื่นและทำให้อากาศในบริเวณโรงเรียนสะอาด สดชื่น

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเป็นรายโรงเรียน พบว่าโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาด้านการบริการอนามัยโรงเรียน คือนักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟัน โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนนี้ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (กรมอนามัย, 2543 : 3) มีการดำเนินการด้านบริการอนามัยในโรงเรียน การดูแลสุขภาพป้องกันโรค รักษาพยาบาลฟื้นฟูสภาพ การตรวจสายตาและการได้ยิน แต่ไม่มีกิจกรรมที่เน้นชัดในเรื่องการตรวจหรือดูแลฟันของนักเรียน น่าจะเป็นเหตุผล ส่วนหนึ่งทำให้นักเรียนยังมีปัญหาสุขภาพปากและฟันอยู่บ้าง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายกด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนแห่งที่ 1 และโรงเรียนแห่งที่ 2 เสนอแนะด้านการบริการอนามัยโรงเรียน ให้มีเจ้าหน้าที่อนามัยรับผิดชอบตรวจสุขภาพฟันนักเรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยให้มีการอบรมนักเรียน ให้รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งข้อเสนอแนะของทั้ง 3 โรงเรียน นี้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (กรมอนามัย, 2543 : 4) ด้านการบริการอนามัยโรงเรียน การเฝ้าระวังสุขภาพและ โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย มีตัวชี้วัดบ่งชี้ให้นักเรียนมีความรู้เลือกอาหาร ที่มีคุณค่าถูกหลักโภชนาการและความปลอดภัย

7. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน เป็นรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 คือความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน โดยโรงเรียนแห่งที่ 1 มีปัญหาเรื่องรถผู้ปกครองวิ่งสวนทางกันในบริเวณทางเข้าโรงเรียนและโรงอาหารอาจทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุได้และมีบุคคลภายนอกเข้ามาโรงเรียนได้ง่าย โรงเรียนแห่งที่ 2 มีปัญหา อันตรายจากการเล่นเครื่องเล่นสนามของนักเรียนและอุบัติเหตุจากยานพาหนะของผู้ปกครองที่เข้ามารับบุตรหลานในโรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาเกี่ยวกับอันตรายจากเครื่องเล่นสนามและการจราจรติดขัดเวลาเลิกเรียน ทำให้เกิดอันตรายจากยานพาหนะ

ข้อเสนอแนะของโรงเรียนแห่งที่ 1 พบว่า ควรมีรั้วโปร่ง ปิด เปิดประตูเพื่อป้องกันบุคคลเข้าออกได้ โรงเรียนแห่งที่ 2 เสนอแนะให้มีการอธิบายควบคุมการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดของนักเรียน โรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้มีการจัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียน รวมทั้งแนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย ซึ่งข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันความปลอดภัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 26) กล่าวว่าให้หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์เด็กเล่นให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งานหากพบว่าชำรุดให้รีบดำเนินการแก้ไขหรือนำออกจากสนามทันที มีการควบคุมการเล่นเครื่องเล่นแต่ละชนิดอย่างถูกวิธี และกำหนดข้อปฏิบัติในการเล่นของนักเรียน โดยเครื่องเล่นบางชนิดสำหรับเด็กเล็กควรห้ามเด็กโตไปเล่นเครื่องเล่นสำหรับเด็กโตห้ามเด็กเล็กไปเล่น นอกจากนี้แล้วสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541 : 112-114) ยังกล่าวถึงการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนมากที่สุด ซึ่งมีกลวิธีคือโรงเรียนควรแยกพื้นที่ที่ใช้ทำกิจกรรมออกเป็นสัดส่วนเช่นแบ่งเนื้อที่สำหรับการจอดรถ เนื้อที่สำหรับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งและควรมีเครื่องหมายจราจรที่จำเป็นติดไว้มองเห็นอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก มีประเด็นที่ควรนำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะมีการวางแผนพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อจะได้ขอรับเงินงบประมาณอุดหนุนสนับสนุนและการดำเนินงานอย่างมีระบบ มีการกำหนดนโยบายพัฒนาสภาพแวดล้อมและการบริการให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจะให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน เช่น ประสานงานกับเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุข มาตรวจสุขภาพปากและฟันเป็นประจำบ่อยครั้งเพิ่มขึ้น หรือในด้านความปลอดภัยของนักเรียน ควรมีการดำเนินการให้นักเรียนได้รับความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียน โดยกำหนดเป็นข้อพึงปฏิบัติไว้ใน

โรงเรียน หรือมีอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น ถังเคมีดับเพลิง ไว้ใช้ในโรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาในเชิงประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปปรับปรุงกระบวนการต่างๆ และดูผลสำเร็จของโครงการ รวมทั้งทราบปัญหาของโครงการ

2. ควรมีการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก เพื่อเกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนนำไปเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ นาคนฤทัย. (2540). สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา.
ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กนิษฐา นาวารัตน์. (2540). พจนานุกรมอังกฤษ – ไทย. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กรมอนามัย. (2543). คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมการฝึกหัดครู. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2535). บทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม
ศึกษาระดับมัธยมศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา
สำหรับบุคลากรหลัก. อุดรธานี.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2528). เอกสารชุดวิชาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- จันทร์เพ็ญ หงส์ทอง. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะนิสิตแพทย์. ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหา
บัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ ทองทิพย์. (2549). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนเตรียมทหาร. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา น้ากมล. (2536). การพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเทววิทยาจันทบุรี
เชียงราย. ม.ป.ท. อุดรธานี.
- ชาติชาย ศักดิ์คำดวง. (2541). การศึกษาการบริหารงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต.(บริหารการศึกษา).มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ดิเรก หุ่นสุวรรณ. (2530). *ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและเจตคติต่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทองคูณ หงษ์พันธ์. (2540). *สภาพแวดล้อมในโรงเรียน :ครูที่พูดไม่ได้*. คู่มือการพัฒนาสถานศึกษาด้านอาคารสถานที่ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ.
- ทวีศิลป์ สารแสน. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- เทือน ทองแก้ว. (2538ข, ตุลาคม-ธันวาคม). การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียนยุคใหม่. *วารสารพัฒนาหลักสูตร*. 15(123): 74-81.
- นภาพร ณ อนุกุล. (2540). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ มีบุญสม. (2546). *สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทองตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ปริญญา อังสุสิงห์. (2529). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสงค์ วงศ์สาโรจน์. (2541). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา จ.สมุทรสาครในทัศนะของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. (2529). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2533, เมษายน). บรรยากาสการเรียนการสอน : ปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน. *วารสารมิตรครู*. 32(7): 9-14.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). *ประมวลสาระชุดวิชา : การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มันทนา แขวงโสภา. (2538). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลและผดุงครรภ์กระทรวงสาธารณสุขในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัดสำเนา.

- รวีวรรณ ชินตระกูล. (2540). *การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง.
- รัตน์ อุทัย. (2533). *สวัสดิศึกษาในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการฝึกหัดครู.
- วิจิตร บุญยะโหตระ. (2527). *สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน*. กรุงเทพฯ: เซซฐสตูดิโอ แอนด์กราฟิกดีไซน์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542, มกราคม). ความคิดสร้างสรรค์ : ปัญหาการสอนที่น่าท้าทาย. *วารสารวิชาการ*. 2(1): 75-80.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2541). กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. *คู่มือพัฒนาโรงเรียนด้านการเรียนรู้ เอกสารกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ อันดับที่ 4 โครงการ ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิเชียร กระพี้แดง. (2543). *การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาแนวทางการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริมา แสงอรุณ. (2544). *สุขภาพส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมิทธิ์ สระอุบล. (2532). *มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สรสนันท์ ศรีประจักษ์. (2533). *การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล อนามัย. (2549). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา สุนทรทรัพย์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนวิชาโปรแกรมสุขภาพโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตรา ชิตามร. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิต บางโม. (2544). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2543). *คู่มือตรวจสอบและประเมินสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การเรียนรู้ทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การพิจารณา*. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย. (2548). *เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตการพิมพ์.
- โสภณ เสือพันธ์. (2533). *ความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์ธุรกิจ.
- อรุณี โคตรสมบัติ. (2542). *การศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Buffo. (2005). An investigation of the perceptions of students, teachers, and parent Concerning school safety within the elementary schools of a large suburban School district. P 1632. *Dissertation Abstracts international*. New York: Harper and Brothers.
- Doyie, Michael Joseph. (1992). *Physical facility for technological problem solving activities In secondary Technology Education programs*. West Virginia University.
- Falk H. John and John D. Balling. (1982, September). *The field Trip Millicee: Learning And behavior as a Function of Contextual Events*. The journal of Educational Research. 76: 22-29.
- Hesley, E.W. (1975, December). A Comparison of the Method of the Instruction in Environmental Education. *Dissertation Abstract International*. 36: 3392-3393-A.
- Hidebrand, Verna. (1984). *Management of Child Development Centers*. New York : Macmillan Publishing Company.
- Krejcie, Robert V. and Morgan Duryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities, in *Educational and Psychological Measurement*. 30 (6): 607-610.
- Lundt, John Charles. (1989). *The effects of self-concept home characteristics, and Western Montana High school environments on academic achievement*. University of Montana.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ระหว่างเนื้อหากับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 31 ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ระหว่างเนื้อหา กับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

94

แบบสอบถาม	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	1	0	1	1	1	1	4	0.80
1.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน	2	1	1	1	1	1	5	1.00
	3	0	1	1	1	1	4	0.80
	6	1	1	1	0	1	4	0.80
	7	1	1	1	1	1	5	1.00
	10	1	1	1	1	1	5	1.00
1.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4	0	1	1	1	1	4	0.80
	5	1	1	1	1	1	5	1.00
	8	0	1	0	1	1	3	0.60
	9	0	1	1	1	1	4	0.80
การบริการ	11	1	1	1	0	1	4	0.80
1.การส่งเสริมสุขภาพอนามัย	12	0	1	1	1	1	4	0.80
1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน	13	0	1	1	1	1	4	0.80
	14	0	1	1	0	1	3	0.60
	15	0	1	1	1	0	3	0.60
1.2 การสุศึกษาในโรงเรียน	16	1	1	1	1	1	5	1.00
	17	1	1	1	1	1	5	1.00
	18	1	1	1	1	1	5	1.00
	19	1	1	1	1	1	5	1.00
	20	1	1	0	1	1	4	0.80
1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	21	1	0	1	1	1	4	0.80
	22	1	1	1	1	1	5	1.00
	23	1	1	1	1	1	5	1.00
	24	1	1	1	1	1	5	1.00
	25	1	1	1	1	1	5	1.00
	26	1	1	1	1	1	5	1.00
	27	1	1	1	1	1	5	1.00
1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	28	1	1	1	1	1	5	1.00
	29	1	1	1	1	1	5	1.00
	30	1	0	1	1	1	4	0.80
	31	1	1	1	1	1	5	1.00
	32	1	1	1	1	1	5	1.00
	33	1	1	1	1	1	5	1.00

แบบสอบถาม	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2. ความปลอดภัยของผู้เรียน 2.1 ความปลอดภัยภายใน อาคารเรียน	34	1	1	1	1	1	5	1.00
	38	1	1	1	1	1	5	1.00
	39	1	1	0	0	1	3	0.60
	40	1	1	1	1	1	5	1.00
	41	1	1	1	1	1	5	1.00
	42	1	1	0	1	1	4	0.80
	45	1	1	1	1	1	5	1.00
2.2 ความปลอดภัยภายนอก อาคารเรียน	35	1	1	1	1	1	5	1.00
	36	1	1	1	1	1	5	1.00
	37	1	1	1	1	1	5	1.00
	43	1	1	1	1	1	5	1.00
	44	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก ข
เครื่องมือในการวิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน					
1	การจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน					
2	โรงเรียนจัดห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตร					
3	โรงเรียนจัดห้องสมุดที่มีหนังสือให้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ					
4	โรงเรียนจัดที่เล่น ที่นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
5	โรงเรียนจัดโรงอาหารให้มีความสะอาดสบายในการรับประทานอาหาร					
6	โรงเรียนจัดให้มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ					
7	บริเวณโรงเรียนมีการจัดสวนปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ไม่ยัณตั้นให้เกิดความรุ่มร้อนสวยงาม					
8	มีการจัดห้องปฏิบัติการสำหรับให้เด็กนักเรียนเรียนภาษาและคอมพิวเตอร์พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน					
9	มีการจัดห้องพิเศษไว้สำหรับให้นักเรียนได้จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเรียนรู้ในสภาพที่ใช้การได้ดี					
10	โรงเรียนจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน					
	การบริการ 1.การส่งเสริมสุขภาพอนามัย 1.1 การบริการอนามัยโรงเรียน					
11	โรงเรียนมีการจัดตรวจสุขภาพอนามัยนักเรียนสม่ำเสมอ					
12	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเฝ้าระวังสุขภาพเบื้องต้นของนักเรียน					
13	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมตรวจฟันให้กับนักเรียนทุกคน					
14	โรงเรียนจัดให้มีครูอนามัยโรงเรียนเพื่อการดูแลรักษาสุขภาพนักเรียนเบื้องต้นเมื่อยามเจ็บป่วย					
15	ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาสุขภาพ รุนแรง โรงเรียนมีการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลโดยเร็ว					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1.2 การสุขศึกษาในโรงเรียน					
16	จัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับสุขอนามัยส่วนบุคคลในการรักษาความสะอาดของร่างกาย เช่น การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ฯลฯ					
17	มีกิจกรรมฝึกนักเรียนให้เลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์					
18	มีการอบรมให้ความรู้กับนักเรียนไม่รับประทานอาหารที่มีสารอันตรายต่อสุขภาพ					
19	มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน เช่น เสียงตามสาย การรณรงค์ ป้ายนิเทศ ฯลฯ					
20	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แปร่งฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันเป็นประจำทุกวัน					
	1.3 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย					
21	มีการตรวจสุขภาพนักเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของกรมอนามัย					
22	มีการแก้ไขนักเรียนที่พบว่าภาวะการเจริญเติบโตผิดปกติ					
23	มีการให้ยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กแก่นักเรียนชั้นป.1					
24	มีการตรวจภาวะขาดสารไอโอดีน					
25	มีการจัดโครงการอาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่					
26	จัดอาหารเสริม(นม)ให้นักเรียนได้ดื่มทุกวัน					
27	มีการควบคุมการจำหน่ายอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพเช่นทอฟฟี่ น้ำอัดลมในโรงเรียน					
	1.4 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ					
28	การจัดสถานที่และอุปกรณ์ออกกำลังกายที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
29	มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายสำหรับนักเรียนอย่างน้อยวันละ 30 นาที					
30	มีการส่งเสริมให้จัดตั้งชมรม/ชุมนุม/กลุ่มจัดกิจกรรมออกกำลังกาย นันทนาการในโรงเรียน					
31	มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนตามเกณฑ์ทดสอบที่ได้การยอมรับ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32	มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทดสอบสมรรถภาพทางกาย					
33	สร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการออกกำลังกาย					
	2.ความปลอดภัยของผู้เรียน					
34	มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนแก่นักเรียน					
35	โรงเรียนจัดให้มีการปรับปรุง อาคารต่าง ๆ ให้มีความมั่นคง แข็งแรง					
36	ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นอยู่ในสภาพที่ดี ปลอดภัยมีความมั่นคงแข็งแรง					
37	จัดให้บริเวณโรงเรียนไม่มีวัสดุ สิ่งของวางเกะกะ ไม่มีน้ำขังชื้นแฉะเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ					
38	มีบริการให้การรักษาเบื้องต้นในกรณีที่นักเรียนประสบอุบัติเหตุในโรงเรียน					
39	จัดให้มีครูอนามัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เมื่อมีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเบื้องต้น					
40	มีอุปกรณ์ดับเพลิงของโรงเรียนอยู่ในสภาพใช้การได้ดี					
41	มีการฝึกให้นักเรียนหนีไฟในกรณีเกิดเพลิงไหม้ในโรงเรียน					
42	อาคารเรียนของโรงเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุร้ายทุกอาคาร					
43	มีมาตรการดูแลกวดขันไม่ให้นักเรียนนำวัตถุที่จะก่อเกิดอันตรายต่อนักเรียนเข้ามาในโรงเรียน					
44	มีการจัดป้ายประกาศข้อมูล ความรู้ข่าวสาร ป้ายประกาศเตือนจุดที่เป็นอันตราย					
45	จัดกิจกรรมปลูกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย					

ตอนที่ 3 โปรตรระบบปัญหาและข้อเสนอแนะใดๆเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนของท่าน

1.การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1) ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

2. การบริการ

2.1 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย

1) ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

2) ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ความปลอดภัยของผู้เรียน

1) ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

2) ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์รายชื่อของแบบสอบถาม

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อม
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.02	0.66	มาก
2.โรงเรียนจัดห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน และสอดคล้องกับหลักสูตร	4.03	0.68	มาก
3.โรงเรียนจัดห้องสมุดที่มีหนังสือให้บริการนักเรียน อย่างเพียงพอ	3.57	0.77	มาก
4.มีการจัดห้องปฏิบัติการสำหรับให้เด็กนักเรียน เรียน ภาษาและคอมพิวเตอร์พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	3.64	0.76	มาก
5.มีการจัดห้องพิเศษไว้สำหรับนักเรียนได้จัดกิจกรรม ฝึกทักษะการเรียนรู้ในสภาพที่ใช้การได้ดี	3.49	0.81	ปานกลาง
รวม	3.75	0.53	มาก

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัด
สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.โรงเรียนจัดที่เล่น ที่นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	3.40	0.81	ปานกลาง
2.โรงเรียนจัดโรงอาหารให้มีความสะอาดสบายในการ รับประทานอาหาร	3.74	0.84	มาก
3.โรงเรียนจัดให้มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ	3.62	0.72	มาก
4.บริเวณโรงเรียนมีการจัดสวนปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้นให้เกิดความร่มรื่นสวยงาม	3.62	0.80	มาก
5.โรงเรียนจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพ แวดล้อมของโรงเรียน	4.00	0.67	มาก
รวม	3.67	0.59	มาก

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ด้านการบริการอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

การบริการอนามัยโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.โรงเรียนมีการจัดตรวจสอบสุขภาพอนามัยนักเรียนสม่ำเสมอ	3.97	0.71	มาก
2.โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเฝ้าระวังสุขภาพเบื้องต้นของนักเรียน	3.95	0.68	มาก
3.โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมตรวจฟันให้กับนักเรียนทุกคน	3.82	0.72	มาก
4.โรงเรียนจัดให้มีครูอนามัยโรงเรียนเพื่อการดูแลรักษาสุขภาพนักเรียนเบื้องต้นเมื่อยามเจ็บป่วย	3.98	0.72	มาก
5.ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาสุขภาพ รุนแรง โรงเรียนมีการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลโดยเร็ว	4.27	0.63	มาก
รวม	3.99	0.56	มาก

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ
ด้านการสุศึกษาในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

การสุศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.จัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่วนบุคคลในการรักษาความสะอาดของร่างกาย เช่น การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ฯลฯ	4.08	0.67	มาก
2.มีกิจกรรมฝึกนักเรียนให้เลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์	3.81	0.81	มาก
3.มีการอบรมให้ความรู้กับนักเรียนไม่รับประทานอาหาร ที่มีสารอันตรายต่อสุขภาพ	3.89	0.74	มาก
4.มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน เช่นเสียงตามสาย การรณรงค์ ป้ายนิเทศ ฯลฯ	3.99	0.74	มาก
5.จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร อาหารกลางวันเป็นประจำทุกวัน	4.43	0.66	มาก
รวม	4.04	0.54	มาก

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ
ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.มีการตรวจสอบสภาพนักเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ อ้างอิงการเจริญเติบโตของกรมอนามัย	4.11	0.64	มาก
2.มีการแก้ไขนักเรียนที่พบว่า ภาวะการเจริญเติบโต ผิดปกติ	3.82	0.79	มาก
3.มีการให้ยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กแก่นักเรียนชั้น ป.1	3.15	1.16	ปานกลาง
4.มีการตรวจภาวะขาดสารไอโอดีน	3.37	1.11	ปานกลาง
5.มีการจัดโครงการอาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนได้รับ สารอาหารครบ 5 หมู่	4.21	0.81	มาก
6.จัดอาหารเสริม(นม)ให้นักเรียนได้ดื่มทุกวัน	4.65	0.63	มากที่สุด
7.มีการควบคุมการจำหน่ายอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพ เช่นทอฟฟี่ น้ำอัดลมในโรงเรียน	3.99	0.84	มาก
รวม	3.90	0.57	มาก

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ
ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง
นครนายก

การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การจัดสถานที่และอุปกรณ์ออกกำลังกายที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	3.75	0.87	มาก
2.มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายสำหรับนักเรียนอย่างน้อยวันละ 30 นาที	3.90	0.82	มาก
3.มีการส่งเสริมให้จัดตั้งชมรม/ชุมนุม/กลุ่มจัดกิจกรรมออกกำลังกาย นันทนาการในโรงเรียน	3.82	0.91	มาก
4.มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนตามเกณฑ์ทดสอบที่ได้การยอมรับ	3.95	0.75	มาก
5.มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทดสอบสมรรถภาพทางกาย	3.43	0.82	ปานกลาง
6.สร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการออกกำลังกาย	3.99	0.65	มาก
รวม	3.80	0.63	มาก

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ
ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนภายในอาคารเรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง
นครนายก

ความปลอดภัยภายในอาคารเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การ ป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนแก่นักเรียน	4.03	0.63	มาก
2.มีบริการให้การรักษาเบื้องต้นในกรณีที่นักเรียนประสบ อุบัติเหตุในโรงเรียน	4.22	0.66	มาก
3.จัดให้มีครูอนามัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เมื่อมีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเบื้องต้น	4.02	0.67	มาก
4.มีอุปกรณ์ดับเพลิงของโรงเรียนอยู่ในสภาพใช้การได้ดี	3.87	0.82	มาก
5.มีการฝึกให้นักเรียนหนีไฟในกรณีเกิดเพลิงไหม้ใน โรงเรียน	2.98	1.11	ปานกลาง
6.อาคารเรียนของโรงเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุ ร้ายทุกอาคาร	3.14	1.07	ปานกลาง
7.จัดกิจกรรมปลูกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความ ปลอดภัย	3.90	0.72	มาก
รวม	3.73	0.57	มาก

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ
ด้านความปลอดภัยของผู้เรียนภายนอกอาคารเรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง
นครนายก

ความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.โรงเรียนจัดให้มีการปรับปรุง อาคารต่างๆให้มีความ มั่นคง แข็งแรง	4.03	0.54	มาก
2.ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นอยู่ในสภาพ ที่ดี ปลอดภัยมีความมั่นคงแข็งแรง	3.76	0.67	มาก
3.จัดให้บริเวณโรงเรียนไม่มีวัสดุ สิ่งของวางเกะกะ ไม่มีน้ำขังขึ้นและเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ	3.99	0.72	มาก
4.มีมาตรการดูแลกวดขันไม่ให้นักเรียนนำวัตถุที่จะก่อ เกิดอันตรายต่อนักเรียนเข้ามาในโรงเรียน	3.96	0.81	มาก
5.มีการจัดป้ายประกาศข้อมูล ความรู้ข่าวสาร ป้าย ประกาศเตือนจุดที่เป็นอันตราย	3.70	0.92	มาก
รวม	3.88	0.57	มาก

ภาคผนวก ง

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ประกอบด้วย 18 มาตรฐาน คือ

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน 8 มาตรฐาน (มาตรฐานที่ 1-8)
2. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน จำนวน 2 มาตรฐาน (มาตรฐานที่ 9-10)
3. มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน(มาตรฐานที่ 11-16)

4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน 2 มาตรฐาน (มาตรฐานที่17-18) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า คำนึงไทย เห็นคุณค่าใน

ภูมิปัญญาไทย

- 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทยและรักษาวัฒนธรรมไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

- 2.1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
- 2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ
- 3.2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 3.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง

3.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3.5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

**มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
วิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์**
ตัวบ่งชี้

4.1 สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีความคิด
แบบองค์รวม

4.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการตัดสินใจได้

4.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างมีสติ

4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้

5.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์

5.2 มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์

5.3 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ

5.4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

**มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง**

ตัวบ่งชี้

6.1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

6.2 สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่างๆทั้ง
ในและนอกสถานศึกษา

6.3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และสนุกกับการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

7.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ

7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

7.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง

โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ

7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น

7.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
ตัวบ่งชี้

- 8.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ
- 8.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
- 8.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

2. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรมมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่
รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง

ตัวบ่งชี้

- 9.1 มีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 9.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- 9.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
- 9.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆเป็นประจำ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับ
การเปลี่ยนแปลง ใจกว้าง

9.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

9.6 สอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือตรงตามความถนัด

9.7 มีจำนวนพอเพียง(หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครู มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
ประสิทธิภาพและเห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

- 10.1 มีความรู้ความเข้าใจ เป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 10.2 มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 10.3 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 10.4 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
- 10.5 มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน
และอิงพัฒนาการของผู้เรียน
- 10.6 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม
ศักยภาพ

10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

3. มาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ การศึกษา

ตัวบ่งชี้

- 11.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 11.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ
- 11.4 การบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และ พัฒนาองค์กร อย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

- 12.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูง และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
- 12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน
- 12.3 มีระบบประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 12.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 12.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็น ฐาน

ตัวบ่งชี้

- 13.1 มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
- 13.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 13.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาโรงเรียน
- 13.4 มีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 13.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

- 14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- 14.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ
- 14.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสามารถ
ของผู้เรียน

14.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

14.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผลและการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน

14.6 มีระบบการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ

14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่าง

หลากหลาย

ตัวบ่งชี้

15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและทั่วถึง

15.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

15.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

15.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

15.5 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/นันทนาการ

15.6 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย

15.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

16.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม

16.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

16.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

16.4 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี

16.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

17.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน
ตัวบ่งชี้

18.1 เป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน

18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ภาคผนวก จ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี	ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์สถาพร ศรีม่วง	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครนายก
จังหวัดนครนายก
4. อาจารย์ถวัลย์ โพธิ์ประสาท	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง
จังหวัดนครนายก
5. คุณจันทร์จรัส ชิมพัฒนานนท์	พยาบาลวิชาชีพ 7 วช.
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลเมืองนครนายก

.....

122

ที่ ศธ 0519.12/24/6

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษากิจการจิตสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพพท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเรื่อง การศึกษากิจการจิตสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศรี จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037 – 311598 มือถือ 081 – 8627617

123

ที่ ศธ 0519.12/๖๔1๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบรายงาน เรื่อง การศึกษการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน เทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037-311598 มือถือ 081-8627617

124

ที่ ศธ 0519.12/2418

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครนายก

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็น ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน เทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037-311598 มือถือ 081-8627617

125

ที่ ศธ 0519.12/2419

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณจันทร์จรัส ชิมพัฒนานนท์

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษากิจการจิตสภาวะแวดล้อม และการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม เรื่อง การศึกษากิจการจิตสภาวะแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน เทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ 037-311598 มือถือ 081-8627617

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

128

ที่ ศธ 0519.12/๖ ๔๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครนายก

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ ครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในระหว่างเดือน มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037-311598 มือถือ 081-8627617

ที่ ศบ 0519.12/ ๑๔ ๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒ มีนาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ครูฝ่ายปฏิบัติการสอน คอบแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในระหว่างเดือน มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037-311598 มือถือ 081-8627617

ที่ ศธ 0519.12/ว 458

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2 วัดตลาดเก่า

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในระหว่างเดือน มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตขอความเห็นชอบ ได้โปรดพิจารณาให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญติริ จิระชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 037 – 311598 มือถือ 081 – 8627617

ที่ ศธ 0519.12/๒๔๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 บ้านคำบุญศรี

เนื่องด้วย นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คุรุฝ่ายปฏิบัติการสอน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ในระหว่างเดือน มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศรี จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037-311598 มือถือ 081-8627617

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายปฏิคม พงษ์ประเสริฐ
วัน เดือน ปีเกิด	5 กรกฎาคม 2500
สถานที่เกิด	จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	ข/1 288/21 ตำบลนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านตำบลบุญศิริ เลขที่ ข/4 154 ถนนชลประสิทธิ์ ตำบลนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2511	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนนายควัฒนากรวัดอุดมธานี ตำบลนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
พ.ศ.2514	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนนครนายกวิทยาคม ตำบลนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
พ.ศ.2518	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) จากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ตำบลพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ.2520	ประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) ศึกษาด้วยตนเอง
พ.ศ.2524	ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) จากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ตำบลพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ.2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.